

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ROMANISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**POMĚR VERBÁLNÍ A NOMINÁLNÍ SLOŽKY SDĚLENÍ V
ADMINISTRATIVNĚ/PŘÁVNÍCH TEXTECH VE ŠPANĚLŠTINĚ A
ČEŠTINĚ: LEGISLATIVNÍ TEXTY**

Vedoucí práce: Mgr. Miroslava Aurová, Ph.D.

Autor práce: Andrea Karpetová

Studijní obor: Španělský jazyk pro evropský a mezinárodní obchod

Ročník: 3.

2011

Prohlášení o původnosti práce:

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně, pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice 20. května 2011

.....
Andrea Karpetová

Poděkování:

Touto cestou bych ráda poděkovala Mgr. Miroslavě Aurové, Ph.D. za metodické vedení mé bakalářské práce a za její cenné rady a připomínky během konzultací.

ANOTACE

Administrativní a právní texty mají celou škálu společných rysů. Cílem této bakalářské práce je dokázat jeden z nich, tendenci k nominálnímu vyjadřování, a zároveň zjistit poměr mezi nominální a verbální složkou. Práce je rozdělena do dvou částí, teoretické a praktické. V první části se autorka zaměřuje na teoretické vymezení syntaktických skupin, zvláště pak na nominální a verbální, a dále uvádí projevy tendence k nominálnímu vyjadřování, které pak v druhé části dokazuje na konkrétních textech. Jsou zkoumány zvláště texty španělské a české a jsou v nich zastoupeny jak texty administrativního charakteru tak i právního. Dále jsou pak mezi sebou porovnány španělské texty obou typů a také jsou zjišťovány rozdíly mezi španělskými a českými.

Klíčová slova:

Poměr

Administrativní

Právní

Syntaktická skupina

Nominální složka

Verbální složka

Predikát

ANNOTATION

The legal and administrative texts have a range of common features. The aim of this Bachelor thesis is to prove one of them, namely the tendency to use nominal expression, and at the same time to determine the ratio between the nominal and verbal components. The work is divided into two parts; the theoretical and the practical. In the first part the author focuses on the theoretical definition of the syntax groups, especially on the nominal and verbal components, and also shows signs of a tendency to nominal expression, which is then proved in the texts in the second part. They are examined separately; Czech and Spanish texts and texts of an administrative nature are represented, as well as those of a legal nature. Then there is a comparison of both types of Spanish texts, and also the differences between Spanish and Czech texts have been found out.

Key words:

Ratio

Administrative

Legal

Syntax group

Nominal component

Verbal component

Predicate

OBSAH

ÚVOD	8
I. TEORETICKÁ ČÁST	10
1. Syntaktické skupiny	10
1.1. Jmenné/nominální syntagma	11
1.2. Slovesné/verbální syntagma	12
2. Projevy tendence k nominálnímu vyjadřování.....	13
II. PRAKTICKÁ ČÁST	17
1. BOE a EUR-lex.....	17
2. Výběr dokumentů.....	18
3. Analýza textů	19
3.1. Analýza španělských administrativních textů: jmenování, sdělení, konkurzy.....	21
3.1.1. Dílčí shrnutí.....	24
3.1.1.1. Poměrný výskyt sloves.....	24
3.1.1.2. Stupeň rozvinutí podstatných jmen	25
3.1.1.3. Výskyt víceslovných predikátů	26
3.2. Analýza španělských právních textů: právní předpisy a judikatura	27
3.2.1. Dílčí shrnutí.....	30
3.2.1.1. Poměrný výskyt sloves.....	30
3.2.1.2. Stupeň rozvinutí podstatných jmen	31
3.2.1.3. Výskyt víceslovných predikátů	33
3.3. Porovnání analýzy španělských administrativních a právních textů.....	33
3.3.1. Dílčí shrnutí.....	34
3.3.1.1. Poměrný výskyt sloves.....	34
3.3.1.2. Stupeň rozvinutí podstatných jmen	35
3.3.1.3. Výskyt víceslovných predikátů	37
3.4. Analýza českých textů na portálu EUR-lex	37
3.4.1. Dílčí shrnutí.....	40
3.4.1.1. Poměrný výskyt sloves.....	40
3.4.1.2. Stupeň rozvinutí podstatných jmen	41
3.4.1.3. Výskyt víceslovných predikátů	42

3.5. Porovnání španělských a českých textů na portálu EUR-lex	43
3.5.1. Dílčí shrnutí.....	43
3.5.1.1. Poměrný výskyt sloves.....	43
3.5.1.2. Stupeň rozvinutí podstatných jmen	45
3.5.1.3. Výskyt víceslovných predikátů	46
ZÁVĚR	48
RESUMÉ	51
POUŽITÉ ZDROJE A LITERATURA	51
Literatura.....	54
Internetové zdroje	54
PŘÍLOHY	56

ÚVOD

Téma této bakalářské práce bylo zvoleno z oblasti lingvistiky - poměr verbální a nominální složky sdělení v administrativně/právních textech ve španělštině a češtině: legislativní texty. Vybrala jsem si jej, neboť je svou tematikou poměrně blízké mému oboru, ve kterém se setkáváme právě s typy těchto textů.

Administrativně právní texty, stejně jako jakékoliv jiné typy, mají několik společných rysů, které se dají vysledovat. Dochází často k souřadnému spojování vět, texty bývají jednoznačné a uchyluje se v nich k užívání ustálených slovních spojení (tzv. šablon). Znakem, který je však zkoumán v následující práci a je považován za společný rys těchto textů, je tendence k nominálnímu vyjadřování. Jelikož jsem se během mého studia setkávala s těmito texty, vím, že takovéto texty obsahují rozsáhlé věty, které jsou bohaté jak na podstatná jména, tak na přídavná jména, ale sloves se vyskytuje jen zlomek. Tento poznatek bývá právě jedním ze znaků tendence k nominálnímu vyjadřování. Pokusím se tedy dokázat hypotézu, že v textech administrativně právního charakteru převažuje nominální složka nad složkou verbální. Z tohoto důvodu byla zvolena následující struktura práce.

Práce je rozdělena do dvou stěžejních částí; teoretické a praktické. Abychom vůbec správně pochopili, co se skrývá pod pojmem nominální a verbální složka, v první kapitole bude vysvětleno, do jakých syntaktických skupin je věta rozdělována, jak jsou tyto skupiny strukturovány a uvedeme si i názorné příklady. V následující kapitole si již budeme moci vysvětlit, co je to tendence k nominálnímu vyjadřování a jak se projevuje. Základními znaky jsou: četnější používání podstatných a přídavných jmen oproti slovesům, vysoká úroveň rozvíjení podstatných jmen, náhrada sloves za víceslovné vyjádření a náhrada vět konstrukcemi s nefinitními slovesnými tvary neboli polovětnými vazbami. Pro vypracování těchto kapitol budu používat literaturu uvedenou v poslední části práce. Budou použity jak španělské tak i české gramatiky od autorů jako jsou L. Gómez, V. Báez, J. Dubský nebo J. Králová a rovněž dokumenty pojednávající o znacích těchto typů textů (především budu pracovat s knihou *Tipos de Escrito III* od M. Álvarez).

V praktické části se již pokusím dokázat hypotézu o tendenci k nominálnímu vyjadřování, a to tak, že analyzuji několik španělských a českých textů. Pro výběr textů jsem se uchýlila ke dvěma zdrojům, oficiálnímu španělskému zpravodaji BOE a portálu

Evropské unie EUR-lex, a proto si v první řadě nastíníme, o jaké zdroje se jedná a co všechno na jejich stránkách můžeme naleznout. Následně si podrobně popíšeme cestu, kterou jsem se ke zkoumaným textům dostala, a jaké typy dokumentů jsem na kterých stránkách zvolila. Vybrala jsem různá sdělení, jmenování či rozhodnutí. Ještě před samotnými výsledky analýzy a jejich komentáři si také vysvětlíme metodu rozboru textů a uvedeme k nim i příklady ze zkoumaných textů.

Samotná analýza je pak rozdělena do 5 podkapitol podle toho, o jaké zkoumané texty se jedná. Budou tedy zvlášť analyzovány španělské administrativní texty, španělské právní texty a zvlášť české texty. Následně budou tyto analýzy mezi sebou porovnány (španělské administrativní vs. španělské právní texty, španělské vs. české texty). V každé z těchto podkapitol se budeme zabývat výše uvedenými znaky tendence k nominálnímu vyjadřování. V první řadě tedy vždy popíši výsledky četnosti slovních druhů (podstatná jména, přídavná jména, slovesa) u individuálních textů (text 1, text 2, text 3, atd.) s názorným uvedením výsledků v tabulkách. Následně z tohoto hlediska porovnáám v grafu texty stejného typu mezi sebou (např. všechny španělské administrativní texty). Stejně tak tyto texty porovnáám z hlediska stupně rozvinutí podstatných jmen, což také znázorním v grafu. A v poslední řadě popíši výsledky analýzy výskytu víceslovných predikátů s pomocí tabulky.

I. TEORETICKÁ ČÁST

Mezi administrativními a právními texty existuje nepochybně určitý vztah, neboť právní jazyk lze považovat za specifický typ administrativní řeči (de Miguel 2000). Oba typy textů tedy mají mnoho společných rysů, ale samozřejmě i každý z nich má své vlastní. Jedním ze společných znaků je tendence k nominálnímu vyjadřování, která bývá též označována jako tendence ke jmenné povaze sdělení.

Abychom mohli pochopit, co se skrývá pod pojmem „tendence k nominálnímu vyjadřování“, je zapotřebí si nejprve vysvětlit, jak se věty rozdělují do syntaktických skupin (čili složek či syntagmat, viz níže),¹ co je to nominální a verbální složka a z jakých částí se mohou skládat.

1. Syntaktické skupiny

Syntaktická skupina je kombinace slov, která tvoří jednotku s určitou syntaktickou funkcí, a v níž můžeme vyzorovat určitý formální vztah. Syntagma však nemusí být nutně kombinace slov, nýbrž jen jedno slovo se syntaktickou samostatností a splňující nějakou větněčlenskou funkci (Gómez Torrego 2010: 281-291). Tedy ve větě jako „*eso declara*“ se vyskytují dvě syntagmata *eso* (jmenné syntagma ve funkci podmětu) a *declara* (verbální syntagma ve funkci přísudku). Gómez Torrego rozlišuje následující syntaktické skupiny: nominální (jmenná), verbální (slovesná), adjektivní a adverbialní. K tomuto druhu skupin však bývá přidávána i skupina předložková (Arenas Martín-Abril 2008: 194; Asociación de Academías 2010: 558). Toto rozdělení syntagmat je však pouze jedno z několika. Kupříkladu Fernández Leborans (2003: 24) předkládá další způsoby, jak můžeme dělit syntagmata; koordinované/subordinované, endocentrické/exocentrické nebo podmětné/přísudkové/adverbialní/adjektivní. Nicméně, v práci zde předkládané je relevantní pouze první uvedené rozdělení, a to podle kategorie jádra skupiny.² Každá z těchto skupin má tedy své jádro (tzv. „núcleo“) a to může být dále doplňováno (pomocí tzv. „*complemento*“), modifikováno (pomocí

1 Zmíněné termíny syntaktické složky, syntaktické skupiny a syntagmata zde považujeme za synonymní; v textu je tedy budu používat indiferentně, zejména ze stylistického hlediska.

2 Toto rozdělení je inspirováno generativní gramatikou, která rozeznává lexikální syntagmata podle slovnědruhové kategorie jádra: syntagma jmenné (*noun phrase*), slovesné (*verb phrase*), adverbialní (*adverb phrase*), adjektivální (*adjective phrase*) a předložkové (*preposition phrase*).

tzv. „*modificador*“) či aktualizováno (pomocí tzv. „*actualizador*“). Gómez Torrego (2010: 290) u tohoto dělení upozorňuje na skutečnost, že *modificador* je ve své podstatě také komplementem (tzv. „*complemento*“)³, i když bývá označován komplementem pouze takový větný člen, který je spojen s podstatným jménem předložkou⁴:

(1) el ataque **del enemigo**

Dále je třeba podotknout, že do jedné syntaktické skupiny se může zapojit jedna nebo více menších skupin (Gómez Torrego 2010: 282). Jak můžeme vidět v následujícím příkladě (2), kde celé sdělení tvoří jednu syntaktickou skupinu (nominální), kterou ale rozdělíme dále na další dvě skupiny (jádro a adjektivní skupina):

(2) una situación muy complicada

skupina - jádro adjektivní skupina

nominální skupina

U jednotlivých složek je jejich centrem jádro, které je různého slovního druhu a podle něj se pak nazývá celá skupina. Proto tedy složka adjektivní má jako své jádro přídavné jméno (např. „*muy alto*“) a u složky adverbialní je to příslovce (např. „*muy deprimida*“). Výjimku tvoří složka předložková, ve které se jejím jádrem stává podstatné jméno stejně jako u složky nominální, pouze s rozdílem, že před ním stojí předložka (např. „*a tu madre*“) (Arenas Martín-Abril 2008: 194). Pro tuto práci však není struktura těchto syntaktických skupin důležitá, a proto si podrobně vysvětlíme pouze strukturu skupiny nominální a verbální.

1.1. Jmenné/nominální syntagma

Jmenné/nominální syntagma je tvořeno částí povinnou -jádro- a částmi fakultativními. Jádrem je vždy buď podstatné jméno (např. „*texto jurídico*“), případně zájmeno (např. „*alguna de ellas*“) anebo nějaký zpodstatnělý slovní druh (např. „*el poder ejecutivo*“). Jádro je centrem syntaktické skupiny a okolo něho se seskupují

³ Z tohoto důvodu se pro účely této práce můžeme spokojit s pouhým dělením na *actualizador* a *complemento*.

⁴ V češtině bývá větný člen pojící se k řídicímu podstatnému jménu předložkou označován jako přívlástek neshodný, jak uvádí například Báez San José a kol. (1999: 188).

ostatní části skupiny. Dokonce pokud to svou kategorií dovolují, shodují se s ním v rodě a čísle (např. „*texto administrativo* → *textos administrativos*“) (Gómez Torrego 2010: 286). Fakultativními částmi jmenné složky mohou být:

1. Přístavek (tzv. „*aposición*“): *el rey Juan Carlos*.
2. Přívlastek shodný či neshodný (tzv. „*complementos del nombre*“): *la llegada a la policía, la mesa del despacho*.
3. Ve španělštině se navíc ještě uvádějí části, které stojí před jádrem skupiny (tzv. „*actualizadores*“), jsou to určité a neurčité členy a determinanty: *el tribunal, cantidad de leyes*.

1.2. Slovesné/verbální syntagma

Slovesná/verbální složka vždy zastává funkci přísudku, tudíž u ní vždy identifikujeme jádro v podobě slovesa, které může mít několik forem (Gómez Torrego 2010: 296):

1. Jednoduchý slovesný tvar: *Salió para su trabajo hace dos horas.*
slovesná skupina
2. Složený slovesný tvar: *La abogada* *ha salido de su despacho.*
slovesná skupina
3. Slovesná vazba: *La compañía* *lleva a cabo un proyecto internacional.*
slovesná skupina
4. Opisné vazby: *Acaba de llamar por teléfono.*
slovesná skupina

Pokud je jádrem zvrtné sloveso, tak se i zájmeno, které jej doprovází, považuje za jádro slovesné skupiny. Tudíž ve větě jako „*No me acuerdo de nada.*“ bude jádrem nejen sloveso, ale i ono zvrtné zájmeno (Arenas Martín-Abril 2008: 192). Jádro slovesné složky (sloveso ve finitním tvaru) je také doprovázeno dalšími komplementy, jak je již patrné z předešlých příkladů. Rozlišujeme následující komplementy sloves (Gómez Torrego 2010: 296-317; Báez San José a spol. 1999: 175-189):

1. Přímý předmět: *Acusaron a mi vecino.*

2. Nepřímý předmět: *Entregó la carta al jefe.*
3. Dativ: *Se lo están pensando.*
4. Přísllovečné určení (času, místa, společnosti, způsobu, prostředku, příčiny, míry, původce děje, účelu, přípustky, podmínky): *Ayer le denunciaron., Rompe la puerta para poder entrar.*
5. Agentiv (tzv. „complemento agente“): *Fue multado por la policía.*

2. Projevy tendence k nominálnímu vyjadřování

Tendence k nominálnímu vyjadřování se považuje za jeden z mnoha jazykových rysů administrativně právních textů (vedle např. tendence k souřadnému spojování vět, jednoznačnost a explicitnost sdělení, užívání ustálených slovních spojení, aj.). Každý z těchto rysů slouží k něčemu jinému a dodává tím textům různé charaktery. Preference jmenné povahy sdělení dodává administrativně právnímu textu abstraktní, pomalejší a nadčasový charakter a také ho tímto v některých případech osvobozuje od osob.

Zmíněná tendence se projevuje několika způsoby, které můžeme v textech tohoto typu pozorovat. V literatuře se uvádí různé formy, které zde shrnuji (Králová a kol. 2004: 18-19; de Miguel 2010; Álvarez 2002: 35):

1. Četné používání podstatných a přídavných jmen oproti slovesům.
2. Náhrada sloves za víceslovné vyjádření.
3. Náhrada vět konstrukcemi s nefinitními slovesnými tvary neboli polovětnými vazbami (infinitiv, gerundium, přičestí).

Prvním výše uvedeným projevem je používání mnoha podstatných a přídavných jmen, což dokazují dlouhé jmenné větné členy a tedy i dlouhé větné konstrukce, ve kterých se však objevuje minimum sloves, většinou jen jedno, jak si můžeme povšimnout v následujícím příkladě.

- (3) Las mutuas de accidentes de trabajo y enfermedades profesionales de la Seguridad Social no podrán desarrollar directamente las funciones correspondientes a los servicios de prevención ajenos...⁵

V uvedené větě se vyskytuje pouze jedna slovesná vazba *podrán desarrollar*, která je dále doplněna o zápor *no*, o příslovečné určení způsobu *directamente* a nakonec i o přímý předmět *las funciones*. Avšak i tento přímý předmět je zároveň jádrem jedné rozvinuté nominální složky *las funciones correspondientes a los servicios de prevención ajenos*. Druhou nominální složku představuje následující spojení slov ve funkci podmětu *las mutuas de accidentes de trabajo y enfermedades profesionales de la Seguridad Social*.

Často vyskytovaná podstatná jména jsou také v administrativně právních textech typická tím, že jsou rozvíjena a specifikována dalšími větnými členy, determinanty, vedlejšími větami, atd. Tendence k nominálnímu vyjadřování se tedy projevuje i vysokým stupněm rozvinutí podstatných jmen. Pokud je podstatné jméno rozvíjeno přívlastkem neshodným či vedlejší větou, tyto jsou brány jako další úroveň rozvinutí podstatného jména. Avšak přívlastky shodné či determinanty stojí na stejné syntaktické úrovni jako rozvíjené podstatné jméno. V následujícím případě můžeme vidět podstatné jméno *cancelación*, které je dále rozvíjeno 3 úrovněmi v podobě přívlastku neshodného. Přídavné jméno *consiguiente* je přívlastek shodný stojící na stejné syntaktické úrovni jako podstatné jméno *cancelación*.

- (4) ...consiguiente cancelación de la **inscripción** en el **Registro** administrativo de **entidades** aseguradoras...

V odborných textech se dále setkáváme i s častými případy, kdy autor volí místo samotného slovesa víceslovné vyjádření. Zvolí tedy konstrukci, ve které se nachází mnohovýznamové sloveso („*verbo polisémico*“) doprovázené podstatným jménem.

- (5) En cualquier procedimiento para **dar curso** a una reclamación...⁶

⁵ Příklad citovaný z: Instituto Nacional de Seguridad e Higiene en el Trabajo (INSHT). [cit. 2010-10-11]. Dostupné z:

http://www.insht.es/portal/site/Insht/menuitem.1f1a3bc79ab34c578c2e8884060961ca/?vgnextoid=af919463eba2c210VgnVCM1000008130110aRCRD&vgnextchannel=1d19bf04b6a03110VgnVCM100000dc0ca8c0RCRD&nodoSel=04686bc9fda2c210VgnVCM1000008130110a____&tab=tabConsultaIndice.

⁶ Příklad citovaný z: EUR-Lex. [cit. 2010-10-11]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=525790:cs&lang=es&list=490972:cs,525790:cs,524846:cs,524337:cs,52407>

V uvedeném příkladě se nachází vyjádření *dar curso*, které by se dalo nahradit pouze za *cursar*. Existují i další spojení, která jsou upřednostňována před samotnými slovesy (např. *dar aviso* před *avisar*, *hacer entrega* před *entregar*, atd.).

Posledním velmi častým projevem je používání polovětných vazeb. Vazby se vytváří za pomoci neosobních tvarů (také nazývány nefinitní či neurčité); jsou jimi infinitiv, gerundium a přičestí. Všechny tři tvary mají společnou specifickou morfologii: nevyjadřují osobu, čas⁷ ani způsob, a kromě přičestí ani číslo (Asociación de Academías 2010: 493). Pomocí nich získávají texty monotónní a pomalý charakter, obzvláště za pomoci gerundia (Álvarez 2002: 35). Jejich užití „je ve španělštině častým prostředkem pro vyjádření vztahů mezi větami“. V systému češtiny se vyskytují pouze přechodníky (gerundia), nicméně jejich užití je považováno za zastaralé, a proto ekvivalentem španělských polovětných vazeb budou většinou vedlejší věty (Báez San José a kol. 1999: 208):

- 1) Souvětí souřadné: *Los Estados miembros tendrán en cuenta al hacerlo las experiencias adquiridas mediante la cooperación en el marco del sistema monetario europeo (SME) y gracias al desarrollo del ecu, **respetando las competencias existentes.** → Přitom členské státy přihlédnou ke zkušenostem získaným ze spolupráce v rámci Evropského měnového systému (EMS) a z vytváření ECU a **respektují stávající pravomoci v této oblasti.**⁸*
- 2) Souvětí podřadné: *Cultura está adquiriendo diversos fondos documentales **para completar los ya existentes en el Colegio de San Ambrosio.** → Ministerstvo kultury stále získává rozličné dokumenty, **aby tak doplnilo stávající fondy v Colegio de San Ambrosio.***
- 3) Větný člen: *El ministerio de Cultura ha dado un plazo máximo un mes **para elegir el emplazamiento definitivo del archivo.** → Ministerstvo kultury*

3:cs,523866:cs,523836:cs,522349:cs,521837:cs,521773:cs,&pos=2&page=1&nbl=1842&pgs=10&hword s=dar curso~&checktexte=checkbox&visu=#texte.

⁷ O tom, že nevyjadřují čas, by se však dalo polemizovat. Nejedná se sice o časy jako takové, ale dá se z nich o ději něco určit. V případě infinitivu existuje i infinitiv složený, který sám o sobě vyjadřuje předčasnost a dokonavost, stejně jako i participium. Pokud se jedná o gerundium, vyzorujeme z něj vyjádření současnosti a průběhovitosti.

⁸ Příklad k souvětím souřadným, který byl uveden v Moderní gramatice španělštiny (Báez San José a spol. 1999: 208), nebyl právního ani administrativního charakteru, proto je tento příklad jako jediný citovaný z: EUR-Lex [cit. 2010-25-11]. Dostupné z:

<http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?mode=dbl&lng1=cs,es&lang=&lng2=cs,da,de,el,en,es,et,fi,fr,ga,hu,it,lt,lv,mt,nl,pl,pt,sk,sl,sv,&val=442072:cs&page=&hwords=null>

stanovilo poslední lhůtu 1 měsíce pro výběr definitivního místa pro archiv.,

***Preguntado** si tiene algo más que decir... → Na otázku, zda chce něco dodat...*

- 4) Předložka, resp. pádová koncovka: *...regresó a su casa, **tras mantener** una discusión con un policía el día de los hechos juzgados. → ... vrátil se v den činu domů **po** hádce s policistou.*

II. Praktická část

V druhé části bakalářské práce se budu zabývat již konkrétní analýzou španělských administrativních a právních textů a jejich porovnáním s českými verzemi. Texty použité pro onen rozbor jsou autentické a převzaté ze dvou internetových zdrojů, ze stránky španělského státního zpravodaje BOE (Boletín Oficial del Estado) a z portálu Evropské unie EUR-lex.

Nejdříve se budu věnovat rozboru španělských textů administrativního charakteru a poté právního. Následně analyzuji texty z portálu EUR-lex, které se zde vyskytují v české verzi. Všechny texty budu analyzovat tak, abych zjistila, jestli je pravdivé tvrzení, že je preferována nominální složka před verbální. Rovněž se budu snažit zjistit, zda je v tomto směru rozdíl mezi texty administrativními a právními a mezi texty španělskými a českými.

1. BOE a EUR-lex

Boletín Oficial del Estado (dále jen BOE) je oficiálním zpravodajem Španělska, pomocí kterého se publikují zákony, nařízení, usnesení či vyhlášky, ale i jmenování, dražby a inzeráty. Podle typu textu je rozdělen do 5 oddílů. BOE má tištěnou podobu, která vychází každý den, kromě neděle, a od ledna 2009 se s ním můžeme setkat i v elektronické podobě na oficiálních stránkách: http://www.boe.es/diario_boe/.

Portál EUR-lex poskytuje veřejný přístup k dokumentům Evropské unie a jejím právním předpisům. Na jeho internetových stránkách <http://eur-lex.europa.eu/cs/index.htm> je možné vyhledávat ve všech 23 úředních jazycích EU a nalezneme zde přes 2,5 milionu dokumentů. Portál nabízí každodenně elektronické vydání Úředního věstníku EU, základní či pokročilé vyhledávání dokumentů a jejich zobrazení a stáhnutí v několika různých formátech. Dále je zde možné získat více informací o právu EU, procesu legislativní činnosti a orgánech EU.⁹

⁹ Informace uvedené na: EUR-Lex [cit. 2011-03-11]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/cs/tools/about.htm>

2. Výběr dokumentů

Předmětem této bakalářské práce je zjištění poměru verbální a nominální složky jak v administrativních tak i v právních textech. Pro potřebnou analýzu administrativních textů jsem se obrátila na elektronickou formu BOE (viz předchozí kapitola). Budu analyzovat 5 textů, které se týkají jmenování, sdělení o dražbě a konkurzech na různé pracovní pozice.

Při vstupu na oficiální stránky BOE je možné si vybrat konkrétní vydání zpravodaje podle dne, měsíce a roku. Současný měsíc se objevuje hned na úvodní stránce, stačí jen zvolit den a poté již text podle typu („*Anuncios*“, „*Oposiciones y concursos*“) a instituce či organizace, která jej vydala („*Ministerio de Defensa*“, „*Autoridades*“, atd.). Pokud chceme starší vydání, existují 2 možnosti vyhledávání. Prvním způsobem je volba možnosti „*ver todos los calendarios*“ na hlavní stránce, po jejímž zvolení se zobrazí v levé části roky 1971 až současný. Druhým způsobem je zadání konkrétního data vydání do vyhledávače pod kalendářem na hlavní stránce. Následně se již zobrazí požadované číslo BOE.

Pro výběr právních textů jsem se obrátila na portál EUR-lex, kde jsem zvolila k analýze 3 dokumenty; postoj Rady a rozhodnutí Soudního dvora a Komise. Byly vybrány pouze 3, neboť texty právního charakteru na portálu EUR-lex jsou rozsáhlejší než dokumenty vybrané ze španělského zpravodaje BOE. Počtem slov jsou tedy tři právní texty porovnatelné s pěti administrativními. Celkový počet slov je i v administrativních i v právních textech cca 2100 (poměrnou distribuci slov uvádíme v následující tabulce č. 1).

Texty	Počet slov
Španělské administrativní texty	2 121
Španělské právní texty	2 129
České texty	2 309

Tabulka č. 1 – Distribuce slov

Když vstoupíme na hlavní stránku EUR-lex, můžeme posléze vybrat jazyk, ve kterém chceme vyhledávat (v tomto případě španělština), a poté si zvolíme na levém panelu typ dokumentu. Pro tuto práci jsem nejprve zvolila odkaz „*Legislación vigente*“ („Platné právní předpisy“). Na další stránce je třeba zvolit „*Repertorio de la legislación vigente de la UE*“ („Rejstřík platných právních předpisů“), v němž se objeví okruhy vyhledávání. Vybereme si libovolný okruh a poté už jen jakékoliv číslo dokumentu a jazyk, ve kterém chceme dokument zobrazit. Pro další analýzu jsem na hlavní stránce zvolila odkaz „*Jurisprudencia*“ („Judikatura“), kde se zobrazí dokumenty z této oblasti buď podle roku vydání, nebo podle čísla dokumentu.

V poslední části této bakalářské práce jsou zkoumány 2 právní texty (v české verzi) ze 3, které byly zkoumány i v předešlé části (ve španělské verzi).¹⁰ Českou verzi jsem získala tak, že jsem v pravém horním rohu zvolila jazyk „čeština“. Abychom se opět přiblížili k celkovému počtu slov cca 2100, vybrala jsem ještě z portálu EUR-lex sdělení Komise Radě, jakožto administrativní text. K tomuto textu jsem se dostala následujícím způsobem. Na hlavní stránce jsem zvolila typ dokumentu „Návrhy“, poté „Dokumenty KOM“ a z možných roků jsem vybrala rok 2011 a měsíc leden.

V případě analýzy textů z portálu EUR-lex jsme však vystaveni určitému riziku zkreslení výsledků, neboť se nejedná o texty v primárním jazyce, nýbrž o překlady, a vždy pokud se jedná o překlad, existuje určitá tendence k jiným vyjadřovacím prostředkům, než které bychom použili v případě originálního textu.

3. Analýza textů

Abychom zjistili, zda je pravdivé tvrzení, že v administrativních a právních textech dochází k preferenci nominální složky před složkou verbální, budu zjišťovat četnost používání podstatných a přídavných jmen a sloves v neurčitěm tvaru, jakožto částí jmenných syntagmat a znaků nominálního vyjadřování, oproti slovesům ve finitním tvaru, jakožto jádrům slovesných syntagmat. Dále se zaměřím na užití víceslovných predikátů (slovesné vazby/víceslovná vyjádření) místo jednoduchých sloves. V poslední řadě se také pokusím ověřit zmíněnou tendenci počtem úrovní, kterými jsou rozvíjena podstatná jména. Těmito úrovněmi jsou rozuměny přívlastky

¹⁰ Jsou analyzovány pouze texty 6 a 7, neboť text 8 na portálu EUR-lex neexistuje v české verzi.

neshodné (přívlastky shodné jsou na stejné syntaktické úrovni jako rozvíjené podstatné jméno). Například v níže uvedené části věty má podstatné jméno *comisión* 3 úroveň.

(6) ...por la comisión de **selección** del **concurso** de **acceso**...

Jako další úroveň, kterou může být rozvíjeno podstatné jméno, považujeme i větu vedlejší, která vypovídá o daném podstatném jménu (může to být věta předmětná či přívlastková). V následujícím příkladě má podstatné jméno *institución* jednu úroveň, což je věta vedlejší přívlastková *de que se trate*.

(7) ... por la institución **de que se trate**.

Názorným příkladem analýzy s počítáním úrovní rozvinutých přívlastků neshodných je následující ukázka.¹¹

(8) Declarar [la extinción y consiguiente cancelación ₁[de la inscripción ₂] en el Registro administrativo ₃[de entidades aseguradoras,] previsto ₄[en el artículo 74 ₅[de dicho Texto Refundido ₆[de la Ley ₇[de Ordenación y Supervisión ₈[de los Seguros Privados],

V analýzách této práce nejsou počítány nadpisy ani místo a datum vydání jednotlivých textů (objevují se většinou v závěru dokumentu), neboť se v nich vždy vyskytují pouze podstatná a přídavná jména, což by naše šetření patřičně zkreslovalo, a dále z toho důvodu, že nevytváří úplné větné celky (Báez San José a spol. 1999). Jména („*José Manuel Campa Fernández*“); podobně víceslovné názvy společností, institucí a organizací („*Muprodent, Mutualidad de Previsión Social a Prima fija*“, „*Tribunal de Justicia*“) zmíněné ve zkoumaných textech jsou počítány jako jedno podstatné jméno ze stejného důvodu, tedy zkreslování statistiky.¹²

Pokud se v textech vyskytuje participium slovesa v polovětné vazbě, je počítáno jako participium neboli sloveso v nefinitním tvaru.

(9) ...**acreditados** por el interesado los requisitos...

¹¹ V příloze č. 1 je uvedena stromová struktura celé věty, pro názornou ukázkou toho, s jak rozvinutými větami se můžeme v administrativně právních textech setkat.

¹² Chápeme to tak, že představují výrazy typu *mencionado* (*mentioned*) a nikoliv *usado* (*used*) (Lyons 1989).

Naopak v případě, že se participia objevují ve spojení „*estar/ ser + participium*“ nebo na místě přídavného jména, jež doprovází podstatné jméno, je toto participium považováno jako adjektivizované a tudíž je počítáno jako přídavné jméno.

(10) ...recurso de reposición **interpuesto**...¹³

3.1. Analýza španělských administrativních textů: jmenování, sdělení, konkurzy

V **textu 1** bylo nalezeno 9 sloves (z 19 celkově), která se vyskytují ve finitním tvaru. Z těchto 9 se jich 5 objevuje doprovázeno dalším slovesem, které má nefinitní tvar. Většina z nich jsou pomocná slovesa jako „*poder*“ či „*deber*“, což jsou frekventovaná modální slovesa, po kterých následuje infinitiv, jako například ve spojení „*deberá efectuarse*“. V neurčitém tvaru v podobě participia či infinitivu se jich v textu 1 vyskytlo 10, z nichž 5 sloves je součástí polovětné konstrukce, jako například:

(11) ...**acreditados** por el interesado los requisitos exigidos...

Všechna slovesa v neurčitém tvaru i se 77 podstatnými jmény a 29 přídavnými jmény patří mezi slovní druhy, které nám dokazují tendenci k nominálnímu vyjadřování. Z tohoto důvodu je tedy možné vyjádřit poměr mezi nominální a verbální složkou jako součet všech podstatných a přídavných jmen a sloves v nefinitním tvaru (116) ku součtu všech sloves ve finitním tvaru (9). Jak můžeme vidět v tabulce č. 2 tento poměr je v prvním textu 12,9 : 1.

Četnost slovních druhů		
Podstatná jména	77	116
Přídavná jména	29	
Slovesa v nefinitním tvaru	10	
Slovesa ve finitním tvaru	9	9

Tabulka č. 2 - Text 1 (Universidades 18274)

¹³ Příklady jsou uvedeny z textu 1.

V **textu 2** se vyskytuje 18 sloves a z toho 11 jich je ve finitním tvaru. Ze zmíněných 11 sloves jsou 4 slovesa následována dalším slovesem v infinitivu, z nichž dvě jsou pomocné sloveso „*poder*“. V onom textu se objevuje 7 sloves v neurčitěm tvaru, jak v podobě participia („*contado*“), tak i v podobě gerundia („*habiendo*“) a infinitivu („*encomendar*“), a 3 z nich uvozují celou větu a jsou tak součástí polovětné vazby.

Stejně jako v předchozím textu se vyskytují s největší frekvencí podstatná jména, celkem jich je 123. Druhou nejpočetnější skupinou jsou přídavná jména s četností 55. V textu 2 se vyskytuje jen malé množství sloves v neurčitěm tvaru (7), jak bylo zmíněno výše. Zjištěný poměr mezi nominální a verbální složkou je 16,8 : 1.

Četnost slovních druhů		
Podstatná jména	123	185
Přídavná jména	55	
Slovesa v nefinitním tvaru	7	
Slovesa ve finitním tvaru	11	11

Tabulka č. 3 - Text 2 (Ministerio de Economía y Hacienda 18313)

V administrativním **textu 3** se vyskytuje 39 sloves, z nichž 25 jich je v určitém tvaru. Z těchto 25 jsou 3 pomocná slovesa („*deber*, „*poder*“), která se objevují následovaná dalším slovesem v nefinitním tvaru. V neurčitěm tvaru se vyskytuje 14 sloves ve všech třech možných podobách; infinitivu, participiu i gerundiu („*proveer*“, „*convocadas*“, „*desempeñando*“). Největší počet z nich má formu infinitivu a naprostou většinu můžeme nalézt v polovětné konstrukci, stejně jako v následujícím příkladě.

(12) ...así como de no **percibir** pensión de jubilación o retiro...

Nejpočetnější skupinou jsou opět podstatná jména (192), za nimiž následují přídavná jména (98). Při porovnání nominální složky se složkou verbální již zmíněným způsobem získáme poměr 12,2 : 1.

Četnost slovních druhů		
Podstatná jména	192	304
Přídavná jména	98	
Slovesa v nefinitním tvaru	14	
Slovesa ve finitním tvaru	25	25

Tabulka č. 4 - Text 3 (Ministerio de Medio Ambiente, y Medio Rural y Marino 18282)

Dalším zkoumaným textem byl krátký text z oblasti *Administración Local* (**text 4**), týkající se vypsaného konkurzu na několik pracovních pozic. Bylo v něm nalezeno 7 sloves, z nichž 4 mají finitní podobu a zbylá 3 se vyskytují v infinitivu a uvozují polovětné konstrukce. Naprostá většina slov patří do skupiny podstatných a přídavných jmen. Poměr mezi jmennou a slovesnou složkou je tedy možný vyjádřit 20,3 : 1.

Četnost slovních druhů		
Podstatná jména	54	81
Přídavná jména	24	
Slovesa v nefinitním tvaru	3	
Slovesa ve finitním tvaru	4	4

Tabulka č. 5 - Text 4 (Administración Local 19520)

Poslední zkoumaný text bylo oznámení o dražbě (**text 5**). V textu se vyskytuje 29 sloves a stejně jako u předešlých textů jich je více ve finitním tvaru, celkově 21 oproti slovesům v nefinitním tvaru, kterých je pouhých 8. Ze sloves v neurčitém tvaru jich je téměř polovina součástí polovětné konstrukce.

Pokud sečteme všechny slovní druhy, které počítáme jako součást nominální složky, a vyjádříme tento součet v poměru se slovesy ve finitním tvaru, dostaneme se k poměru 8,48 : 1.

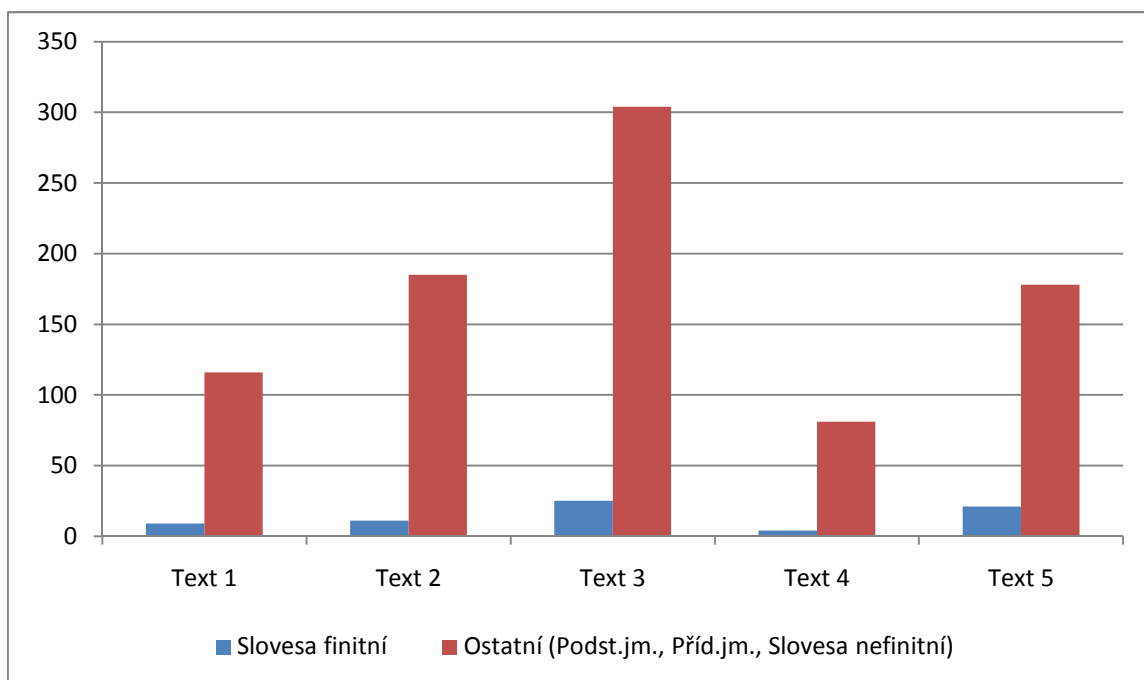
Četnost slovních druhů		
Podstatná jména	125	178
Přídavná jména	45	
Slovesa v nefinitním tvaru	8	
Slovesa ve finitním tvaru	21	21

Tabulka č. 6 - Text 5 (Anuncio de Notario Javier Asín Zurita 43443)

3.1.1. Dílčí shrnutí

3.1.1.1. Poměrný výskyt sloves

Jak můžeme vidět v grafu č. 1, ve všech zkoumaných administrativních textech jasně převládá nominální složka nad verbální. Finitních sloves se vyskytuje ve všech textech jen malé množství. Průměrně se vyskytuje v textech administrativního typu 14 sloves na průměrný počet slov 424 na text (z uvedených 5 zkoumaných textů). Slovesa v určitém tvaru tedy tvoří průměrně 1/30,3 textu oproti slovním druhům, o kterých uvažujeme jako o součásti nominální složky a které zaujmají 1/2,5 textu.

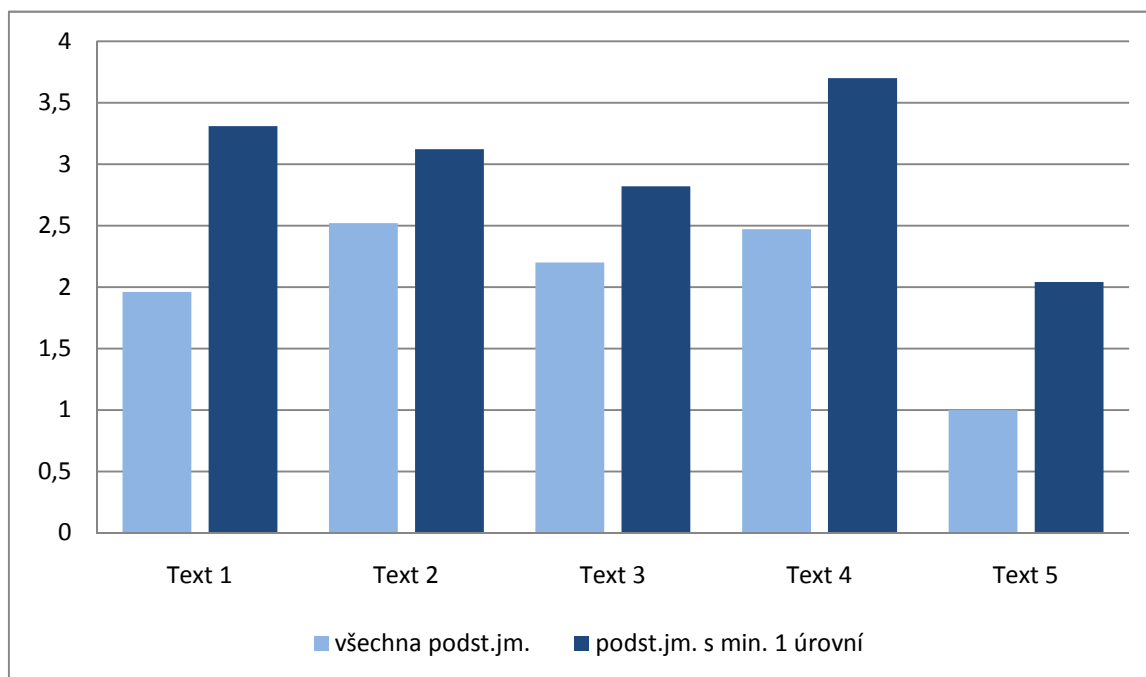

Graf. č. 1 – Porovnání četnosti slovních druhů v textech 1-5

3.1.1.2. Stupeň rozvinutí podstatných jmen

Dalším způsobem, jak zjistit tendenci k nominálnímu vyjadřování, je zjištění úrovně rozvíjení podstatných jmen. V textech se objevují podstatná jména, která jsou doprovázena pouze determinantem či přídavným jménem, která však stojí na stejné syntaktické úrovni jako podstatná jména, která doplňují („*la puntuación mínima exigida*“). Na jiné úrovni se nachází další podstatná jména v podobě přívlastku neshodného, rozvíjejícího dané podstatné jméno („*concurso de acceso*“), nebo vedlejší věta. Průměrná úroveň v jednotlivých textech byla počítána dvěma způsoby. Při prvním způsobu analýzy byla počítána všechna podstatná jména včetně těch, která buď nejsou vůbec dále rozvíjena, anebo pouze výše zmíněným slovním druhem na stejné syntaktické úrovni. Tímto se u žádného z textů nedostaneme k průměrnému počtu úrovní vyššímu než 2,52 (text 2) a minimální hodnota (text 5) je dokonce 1. Takto nízká čísla jsou způsobena tím, že mnoho podstatných jmen není rozvíjeno vůbec nebo pouze větnými členy na stejné úrovni. Pokud však tato podstatná jména vynecháme a budeme počítat jenom ta, která jsou rozvinuta minimálně jednou úrovní, hodnoty se zřetelně

zvýší. Minimální se dostane až k průměrně 2,04 úrovním (text 5) a nejvyšší průměrný počet úrovní dosáhne čísla 3,7 (text 4).

Graf. č. 2 – Úrovně rozvíjení podstatných jmen v textech 1-5

3.1.1.3. Výskyt víceslovných predikátů

Posledním znakem tendence k nominálnímu vyjadřování je preference víceslovných predikátů před samotnými slovesy. Ve zkoumaných administrativních textech jsou používány pouze ty, které jsou uvedené v tabulce č. 7. Objevuje se 9 různých víceslovných predikátů, z nichž nejčastěji vyskytovaným je „*interponer recurso*“, které nalezneme 6x. Dalším víceslovným vyjádřením, které se objevuje v různých textech, je „*poner fin*“ (nalezeno 2x). Ostatní se vyskytují pouze po jednom. S největším počtem víceslovných predikátů (celkem 5) se setkáváme u textu 1, což je sdělení o jmenování profesora univerzity. Ze 112 celkově nalezených sloves v textech 1-5 jich je pouhých 15 víceslovným predikátem, vyskytují se tedy v poměru 1 : 6,47.

Víceslovné predikáty	text 1	text 2	text 3	text 4	text 5	Výskyt
interponer recurso	3	2	1	0	0	6
poner fin	0	1	1	0	0	2
surtir efectos	1	0	0	0	0	1
producir desestimación	1	0	0	0	0	1
dar cumplimiento	0	1	0	0	0	1
hacerse público	0	0	0	1	0	1
hacer saber	0	0	0	0	1	1
llevarse a cabo	0	0	0	0	1	1
hacerse a calidad	0	0	0	0	1	1
Celkem	5	4	2	1	3	15

Tabulka č. 7 – Četnost výskytu víceslovných predikátů v textech 1-5

3.2. Analýza španělských právních textů: právní předpisy a judikatura

Dalšími zkoumanými texty v této práci jsou právní texty z oblasti právních předpisů a judikatury, které byly nalezeny na portálu EUR-lex. Jak můžeme vidět v tabulce č. 8, v **textu 6**, což je rozhodnutí Komise („*Desición de la Comisión*“), se vyskytuje 55 sloves ve finitním tvaru, z nichž 17 jich je následováno dalším slovesem, která jsou v infinitivu. Téměř všechna z nich jsou pomocná slovesa jako „*deber*“, „*poder*“ a „*tener que*“. V tomto rozhodnutí bylo nalezeno 30 sloves v neurčitém tvaru a 9 z nich uvozuje celou větu, jsou pomocí nich tedy uvozovány tzv. polovětné vazby, jako tomu je v následujícím případě.

(13) **Visto** el Tratado de funcionamiento de la Unión Europea, ...

Nejpočetněji vyskytovaným slovním druhem je u tohoto rozhodnutí opět podstatné jméno, celkem jich bylo nalezeno 224, a hned za ním následují přídavná jména, jichž se objevuje jen o necelou polovinu méně (celkem 114). Pokud sečteme dohromady všechna podstatná a přídavná jména a slovesa v nefinitním tvaru, jako

zástupce jmenné složky, získáme číslo 368. Takto vyčíslíme zjištěný poměr mezi jmennou a slovesnou složkou na 6,7 : 1.

Četnost slovních druhů		
Podstatná jména	224	368
Přídavná jména	114	
Slovesa v nefinitním tvaru	30	
Slovesa ve finitním tvaru	55	55

Tabulka č. 8 - Text 6 (Desición de la Comisión – 2011/130/UE)

Následujícím zkoumaným textem (**text 7**) bylo rozhodnutí Soudního dvora („*Desición del Tribunal de Justicia*“), jakožto zástupce z oblasti judikatury. Nalezla jsem zde 35 sloves, která se objevují ve finitní podobě. Naprostá většina z nich se vyskytuje individuálně, tj. bez dalšího slovesa v infinitivu. Pouhá 4 slovesa jsou dále následována slovesem v infinitivu a pouze jedno z nich je pomocné sloveso „*poder*“, což se liší od předešlých zkoumaných textů, ve kterých takových sloves bylo více. V tomto textu se vyskytuje jen malý počet sloves v neurčitém tvaru (celkem 10) a dokonce ani jedno z nich není v podobě participia.¹⁴ Bylo nalezeno jedno gerundium („*apartándose*“) a zbylá slovesa mají podobu infinitivu („*examinar*“). V textu 7 se nevyskytuje ani mnoho polovětných vazeb, byly napočítány pouze 3 (2 s infinitivem a 1 s gerundiem).

(14) ..., **apartándose** de la solución en sentido contrario...

¹⁴ Jak již bylo zmíněno v kapitole 3 Analýza textů, pokud se v textech vyskytuje participium slovesa v polovětné vazbě, je počítáno jako participium neboli sloveso v nefinitním tvaru. V případě, že se participia objevují ve spojení “*estar/ ser + participium*“ nebo na místě přídavného jména, jež doprovází podstatné jméno, je toto participium považováno jako adjektivizované a tudíž je počítáno jako přídavné jméno.

Nejvíce jsou ze slovních druhů zastoupena podstatná jména (celkem 167) a dále přídavná jména.¹⁵ Při porovnání nominální a verbální složky, již několikrát výše zmíněným způsobem, dostaneme poměr 6,3 : 1.

Četnost slovních druhů		
Podstatná jména	167	221
Přídavná jména	44	
Slovesa v nefinitním tvaru	10	
Slovesa ve finitním tvaru	35	35

Tabulka č. 9 - Text 7 (Desición del Tribunal de Justicia – asunto C-17/11 RX)

Posledním analyzovaným textem (**text 8**) z oblasti právních předpisů a judikatury je postoj Rady. Během analýzy tohoto textu bylo nalezeno 31 sloves v určitém tvaru. 5 z nich je sloveso *estar*, které se objevuje ve spojení *estar dispuesto a + infinitiv*.

(15) La Unión Europea **está dispuesta a ayudar...**

Kromě těchto případů se pouze jednou objevuje sloveso pomocné ve finitním tvaru následované infinitivem („*pueda adoptar*“), ale vyskytují se i další 3 slovesa ve finitním tvaru, která však již nejsou pomocná, ale následuje po nich infinitiv („*se intentarán realgar*“). Naprostá většina sloves v určitém tvaru se tedy nachází v textu individuálně. Sloves, která mají neurčitou podobu, bylo nalezeno 19. V textu 8 je již výskyt polovětných vazeb právě s těmito slovesy četnější, neboť 9 sloves je součástí těchto vazeb (oproti předešlému textu 7, kde byly nalezeny pouze 3 slovesa v neurčitém tvaru, která byla součástí polovětných vazeb). Vyskytují se v nich slovesa ve všech třech nefinitních podobách („*visto*“, „*apartando*“, „*presentar*“).

(16) ...contactos necesarios para **aplicar** la presente posición...

¹⁵ Přídavná jména jsou však těsně následována slovesy ve finitním tvaru, s počtem 35.

Stejně jako v textech 1-7 i zde je nejpočetněji využívaným slovním druhem podstatné jméno (celkem nalezeno 143) a hned po něm přídavné jméno (celkem 58), které je v těsné blízkosti před slovesem (finitní i nefinitní celkem 50). Pokud sečteme všechny slovní druhy, které počítáme jako součást nominální složky, a vyjádříme tento součet v poměru se slovesy ve finitním tvaru, získáme poměr 7,1 : 1.

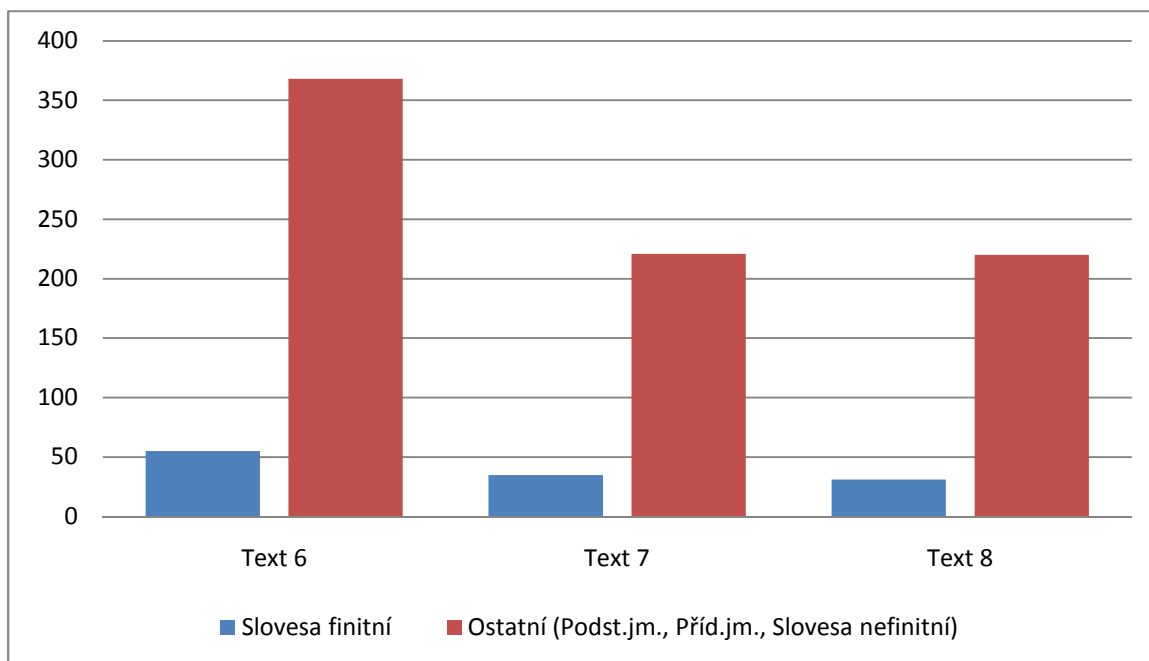
Četnost slovních druhů		
Podstatná jména	143	220
Přídavná jména	58	
Slovesa v nefinitním tvaru	19	
Slovesa ve finitním tvaru	31	31

Tabulka č. 10 - Text 8 (Posición Común del Consejo – 95/91/PESC)

3.2.1. Dílčí shrnutí

3.2.1.1. Poměrný výskyt sloves

V grafu č. 3 si můžeme povšimnout, že verbální složka jasně zaostává za složkou nominální u všech 3 právních textů. I v textech tohoto směru se vyskytuje jen malé množství finitních sloves, kterých je průměrně 40 na průměrný počet slov 710 na text (z uvedených 3 zkoumaných právních textů). Slovesa v určitém tvaru tedy zaujímají 1/17,5 textu oproti slovním druhům, které jsou součástí nominální složky a které zaujímají 1/2,6 textu.

Graf. č. 3 – Porovnání četnosti slovních druhů v textech 6-8

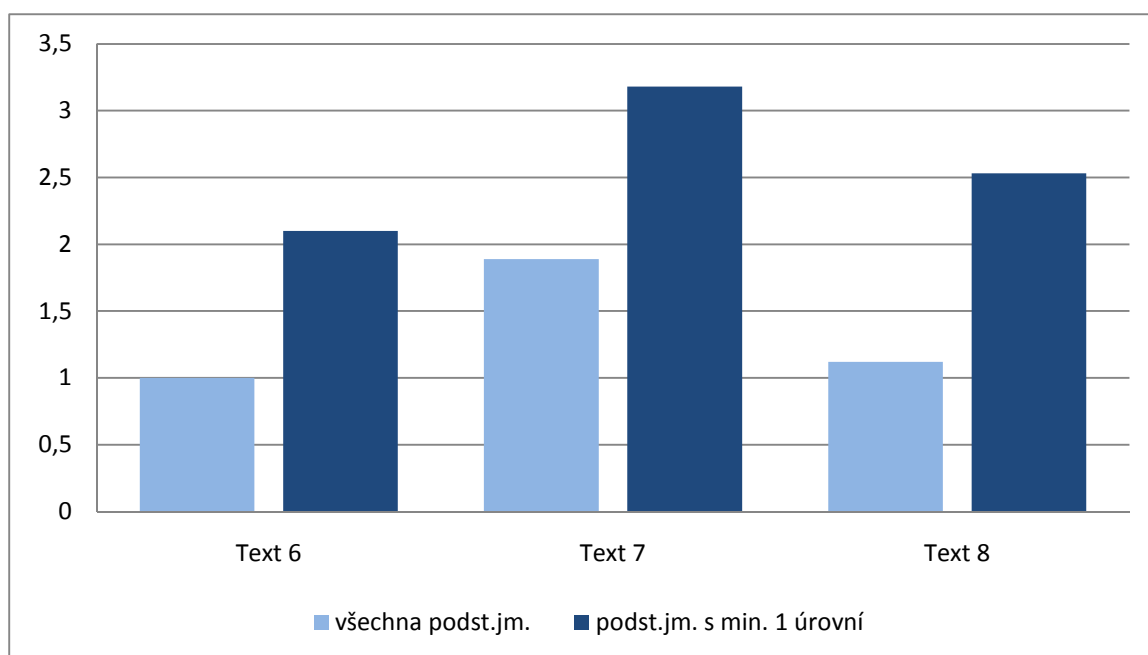
3.2.1.2. Stupeň rozvinutí podstatných jmen

Stejně jako u administrativních textů, i u právních textů bude zjišťována úroveň rozvíjení podstatných jmen, abychom dokázali tendenci k nominálnímu vyjadřování. Ve zkoumaných textech právního charakteru se objevují jak podstatná jména doprovázená pouze větnými členy, jež jsou na stejné syntaktické úrovni („*los documentos electrónicos*“), tak i podstatná jména, která jsou dále rozvíjena pomocí přívlastků neshodných či vedlejších vět, jež stojí na jiné syntaktické úrovni. Jako tomu je i v následujícím případě, kdy je podstatné jméno *definición* rozvíjeno 3 dalšími podstatnými jmény.

(17) ...la definición de **cierto** número de **formatos** de **firma** electrónica avanzada...

Jak již bylo uvedeno při analýze administrativních textů, průměrná úroveň rozvíjení podstatných jmen byla počítána dvěma způsoby. Při prvním způsobu výpočtu, tedy pokud jsou počítána všechna podstatná jména, včetně těch, která nejsou dále

rozdvíjena, a těch, která jsou rozvíjena pouze větnými členy na stejné syntaktické úrovni, jsme nezískali u žádného z textů průměrný počet úrovní na jedno podstatné jméno vyšší než 1,89 (text 7) a u zbylých dvou textů se průměrný počet úrovní rozvíjení pohybuje dokonce okolo 1. Příčinou takto nízkých čísel je skutečnost, že u každého ze zkoumaných právních textů není přibližně polovina podstatných jmen rozvíjena nebo pouze větnými členy na stejné syntaktické úrovni. Při druhém způsobu výpočtu však tato podstatná jména vynecháme a budeme brát v potaz pouze ta, která jsou doprovázena minimálně jedním větným členem na jiné syntaktické úrovni nebo vedlejší větou. Tímto způsobem se minimální průměrný počet úrovní zdvojnásobí a dostaneme se k hodnotě 2,1 u textu 6 a maximální průměrný počet úrovní na text dosáhne hodnoty 3,18 (text 8). Výše zmíněné hodnoty týkající se právních textů a úrovně rozvíjení podstatných jmen obsažených v nich, můžeme porovnat v následujícím grafu č. 4.

Graf. č. 4 – Úrovně rozvíjení podstatných jmen v textech 6-8

3.2.1.3. Výskyt víceslovných predikátů

Posledním zkoumaným znakem tendence k nominálnímu vyjadřování je preference víceslovných predikátů před samotnými slovesy. Ve zkoumaných právních textech byly nalezeny pouze predikáty, které můžeme vidět v tabulce č. 11. Vyskytují se v nich pouze 4 různé víceslovné predikáty, z nichž nejčastěji používaným je „*llevar a cabo*“, které nalezneme celkem 6x. Ostatní predikáty se vyskytují pouze po jednom (např. „*poner a disposición*“). Největší množství slovních predikátů se objevuje v textu 6, což je rozhodnutí Komise. Ve všech 3 textech bylo nalezeno dohromady 180 sloves a z nich je pouze 9 víceslovným predikátem, vyskytují se tedy v poměru 1 : 20.

Víceslovný predikát	Text 6	Text 7	Text 8	Výskyt
Llevarse a cabo	4	2	0	6
Poner a disposición	1	0	0	1
Entrar en contacto	0	0	1	1
Tener la intención	0	0	1	1
Celkem	5	2	2	9

Tabulka č. 11 – Četnost víceslovných predikátů v textech 6-8

3.3. Porovnání analýzy španělských administrativních a právních textů

V předchozí kapitole jsme se věnovali zvlášť analýze administrativních textů a zvlášť analýze právních textů. V kapitole 3.3.1 se budu snažit výsledky těchto dvou analýz porovnat.

3.3.1. Dílčí shrnutí

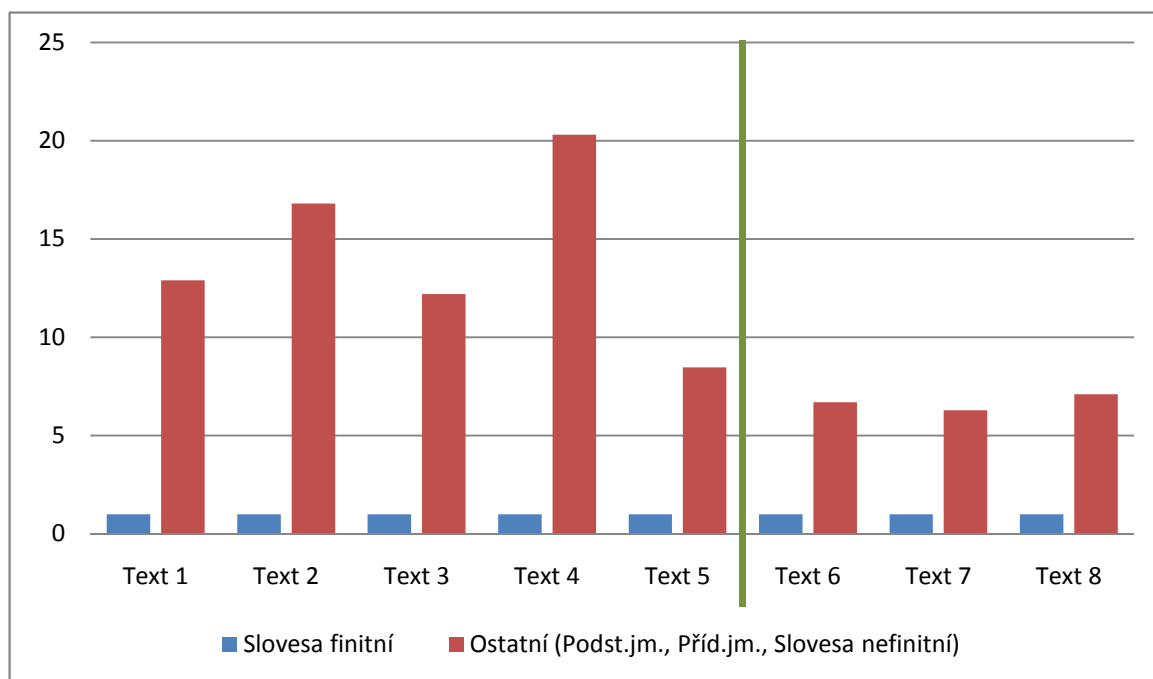
3.3.1.1. Poměrný výskyt sloves

Jak si můžeme povšimnout v následujícím grafu č. 5, poměr mezi nominální a verbální složkou je odlišný mezi administrativními a právními texty. U právních textů je vyjádřený poměr mezi nominální a verbální složkou maximálně 7,1 : 1 (text 8) a co se týče minimální hodnoty, není zde velký rozdíl, neboť minimální poměr je 6,3 : 1 (text 7). Avšak u druhého typu textů se dosáhne až poměru 20,3 : 1 (text 4) a minimální poměr je 8,48 : 1 (text 5), což je oproti právním textům velký rozdíl mezi maximem a minimem. Tento rozdíl může být způsoben odlišnou délkou textů. Pokud porovnáme texty administrativního charakteru s minimálním poměrem a maximálním poměrem, zjistíme, že rozsahem slov je text 5 (minimální poměr) téměř 3x delší než text 4 (maximální poměr). Avšak při porovnání rozsahu právních textů, které mají maximální a minimální poměr, zjistíme, že text 7 (minimální poměr) je téměř stejně dlouhý jako text 8 (maximální poměr). Obecně by se totiž dalo říct, že čím delší je text, tím menší je poměr mezi nominální a verbální složkou. Rozdíl mezi maximem a minimem u administrativních textů je tedy tak markantní z toho důvodu, že u těchto textů (text 4 a 5) je velký rozdíl v celkovém počtu slov. A naopak u právních textů neexistuje téměř žádný rozdíl mezi maximem a minimem, neboť jsou to texty rozsahem slov porovnatelné.

Pokud porovnáme celkový počet slov s počtem sloves ve finitním tvaru, můžeme obecně říct, že u právních textů zaujímají slovesa ve finitním tvaru větší část než u administrativních textů. U zkoumaných administrativních textů zaujímají slovesa ve finitním tvaru průměrně pouhou 1/30 (administrativní texty mají celkově cca 2100 slov a z toho jen 70 sloves ve finitním tvaru), ale u právních textů se vyskytují slovesa v hojnějším počtu a tvoří cca 1/18 všech zkoumaných textů (právní texty mají dohromady cca 2100 slov a z nich je pouze 121 sloves ve finitním tvaru). V případě slovních druhů, které uvažujeme jako součást nominální složky, je část, kterou zaujímají, pochopitelně mnohem rozsáhlejší. Pokud se jedná o zkoumané administrativní texty, tvoří průměrně 2/5 textu. Podobně je tomu i u právních textů, které tvoří průměrně 5/13 textu.¹⁶ Z toho tedy vyplývá, že rozdíl mezi administrativními

¹⁶ Aby bylo lépe vidět, že mezi těmito zlomky není téměř žádný rozdíl, můžeme je převést na společného jmenovatele a získáme zlomky; pro administrativní texty 26/65 a pro právní 25/65.

a právními texty je v tomto směru pouze u části, kterou zaujímají slovesa ve finitním tvaru, neboť slovní druhy představující nominální složku, zaujímají téměř stejnou část v obou typech textů. Tento fakt lze interpretovat tak, že se nejedná o původní text, ale o překlad, anebo také tím, že zvolené právní texty jsou rozděleny do několika bodů, netvoří tedy souvislý text, a tudíž se v každém z bodů vyskytuje nejméně jedno sloveso.

Graf č. 5 – Poměr mezi nominální a verbální složkou v textech 1-8

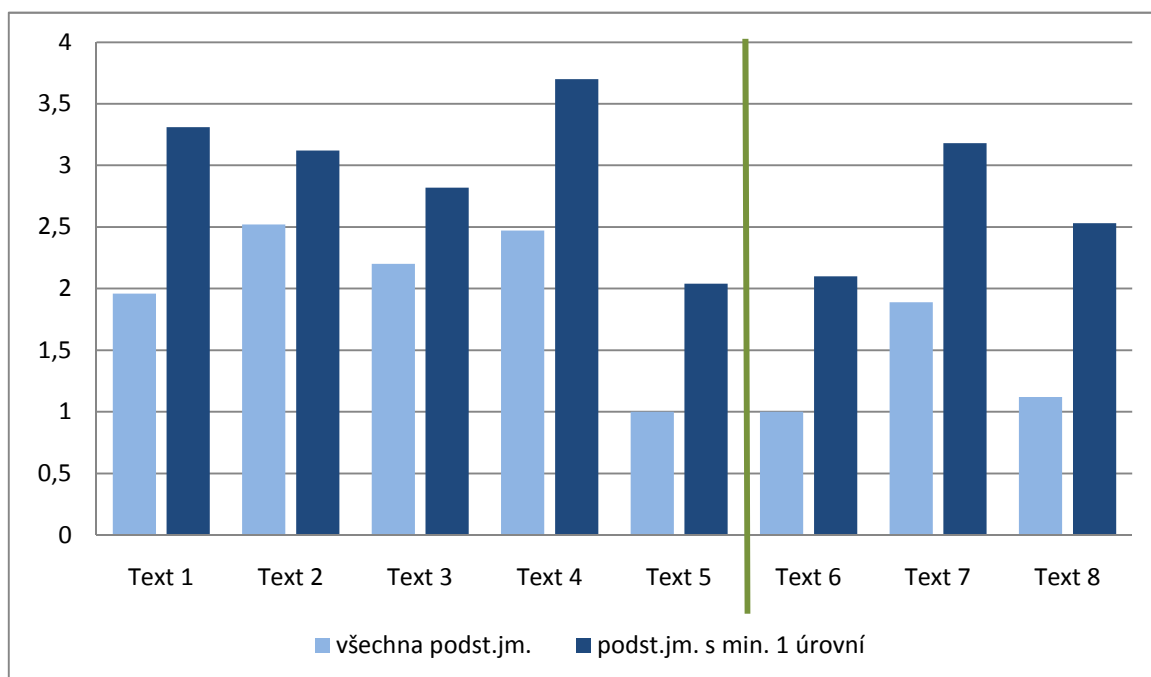
3.3.1.2. Stupeň rozvinutí podstatných jmen

Dalším zkoumaným jevem u obou typů španělských textů byla úroveň rozvíjení podstatných jmen. Ani v jednom typu textů průměrný počet úrovní rozvíjení na text nepřesáhl 4. Pokud vypočítáme celkový průměr zvlášť pro administrativní texty a zvlášť pro právní texty, zjistíme, že u administrativních textů je průměrný počet úrovní větší, ať to počítáme prvním či druhým způsobem.¹⁷ Prvním způsobem získáme průměrný počet úrovní pro administrativní texty 2 a pro právní texty 1,3; tento rozdíl je zřejmě způsoben skutečností, že u právních textů se objevuje mnohem více podstatných jmen,

¹⁷ Jak již bylo během práce několikrát zmíněno, prvním způsobem máme na mysli, že počítáme všechna podstatná jména, a druhým způsobem počítáme pouze s podstatnými jmény s minimálně jednou úrovní.

kteřá nejsou dále rozvíjena nebo pouze větňým členem stojícím na stejné syntaktické úrovni. Jestliže spočítáme průměrný počet úrovní pro oba texty druhým způsobem, hodnoty, jak již bylo řečeno, vzrostou. V případě administrativních textů se průměrný počet úrovní dostane až na hodnotu 3 a v případě textů právních vzroste na číslo 2,6. Tímto způsobem výpočtu je tedy rozdíl mezi zkoumanými dvěma typy textů o něco menší, což dokazuje výše zmíněný výrok, že v právních textech se vyskytuje více podstatných jmen, která nejsou rozvíjena nebo pouze větňým členem na stejné syntaktické úrovni.

Z uvedených výpočtů lze konstatovat, že v administrativních textech se používají květnatější věty a podstatná jména jsou více rozvíjena a častěji doprovázena dalšími větňými členy, které stojí na jiné syntaktické rovině než rozvíjené podstatné jméno. Jednou z možných variant, jak si vysvětlit tento poznatek je, že tím, jak jsou zkoumané právní texty rozděleny do jednotlivých bodů, popisují tedy několik událostí a tudíž nepoužívají tak květnaté věty, ale naopak stručnější. Jak uvádí Králová ve svém manuálu *Fiesta 3* (2004 : 90), ve slohovém postupu vyprávěcím (použit právě pro tyto právní texty) spočívá těžiště tohoto postupu ve slovesné složce výpovědi, tedy na slovesech, oproti slohovému postupu popisnému (použit spíše pro zkoumané administrativní), kdy je toto těžiště ve jmenné složce výpovědi.

Graf. č. 6 – Úrovně rozvíjení podstatných jmen v textech 1-8

3.3.1.3. Výskyt víceslovných predikátů

Posledním zkoumaným jevem, který by dokazoval tendenci k nominálnímu vyjadřování, bylo používání víceslovných predikátů. Ve všech zkoumaných textech se vyskytl minimálně jeden predikát. Obecně by se samozřejmě dalo konstatovat, že čím delší je text, tím více se v něm objevuje víceslovných predikátů, ovšem s výjimkou textu 1, který je kratší než texty 2, 3 i 5, a přesto se zde vyskytuje největší počet predikátů, což je zřejmě způsobeno tím, že se jedná o jmenování univerzity, které obsahuje několik možností odvolání. Je zde tedy 3x použit slovní predikát „*interponer recurso*“ (podat odvolání), neboť jeho synonyma v podobě samotného slovesa „*recurrit*“ (odvolat se) se nepoužívá. Z tabulky č. 12 můžeme vidět, že v textech administrativního typu bylo nalezeno 15 víceslovných predikátů, zatímco v právních textech pouhých 9. Celkový počet sloves (finitní i nefinitní podoba) je však vyšší pro právní texty, dohromady jich bylo napočítáno 180, a u administrativních 112.

Texty	Počet víceslovných predikátů	Celkový počet pro administrativní a právní texty
Text 1	5	15
Text 2	4	
Text 3	2	
Text 4	1	
Text 5	3	
Text 6	5	9
Text 7	2	
Text 8	2	

Tabulka č. 12 – Četnost víceslovných predikátů v textech 1-8

3.4. Analýza českých textů na portálu EUR-lex

Zcela posledními analyzovanými texty této bakalářské práce jsou jak texty právní tak administrativní, ale tentokrát v české verzi. Text 6' a text 7' jsou české verze právních textů 6 a 7 rozebíraných v kapitole 3.2. Text 9 jsem vybrala jako českého zástupce administrativního typu textů a je jím sdělení Komise Radě.

V tabulce č. 13 můžeme porovnat četnost výskytu slovních druhů představujících nominální a verbální složku v **textu 6'** tedy v rozhodnutí Komise. Bylo zde identifikováno 52 sloves ve finitní podobě a z nich naprostá většina stojí individuálně, jinak řečeno, nenásleduje po nich další sloveso v infinitivu. Takových sloves, za kterými stojí jiné sloveso v infinitivu, bylo nalezeno pouze 13. Téměř všechna (bez jednoho jediného) jsou pomocná slovesa jako *muset* a *moci*, často se také vyskytuje sloveso *mít* jako pomocné, jak je tomu i v následujícím příkladě.

(18) ... podpisů, které **mají být** telefonicky podporovány...

V této české verzi rozhodnutí Komise označené 2011/130/UE se objevuje 17 sloves v neurčitém tvaru. V češtině se použití gerundia (např. rozhodující) považuje za zastaralé a zřejmě z toho důvodu jsem nenalezla v textu 6' ani jedno sloveso v podobě gerundia. Participia, se kterými se v češtině můžeme setkat, jsou pouze ta, která považujeme za adjektivizovaná, a tudíž je počítáme jako přídavná jména, což je i následující případ.

(19) ... prostředky **umožňující** ověření těchto podpisů i za hranicemi.

Prvním nejčteněji vyskytovaným slovním druhem bylo opět podstatné jméno s 227 zástupci a druhým slovním druhem bylo přídavné jméno, které bylo nalezeno 131 krát. Po sečtení všech zástupců nominální složky (tj. podstatná jména, přídavná jména a slovesa v nefinitním tvaru) dostaneme číslo 375, sloves ve finitním tvaru se vyskytuje 52, tudíž zkoumaný poměr mezi nominální a verbální složkou je 7,2 : 1.

Četnost slovních druhů		
Podstatná jména	227	375
Přídavná jména	131	
Slovesa v nefinitním tvaru	17	
Slovesa ve finitním tvaru	52	52

Tabulka č. 13 - Text 6' (Rozhodnutí Komise – 2011/130/UE)

Dále byla zkoumána česká verze rozhodnutí Soudního Dvora označená C-17/11 RX (**text 7'**). Výsledky, které jsem zjistila o četnosti slovních druhů v tomto textu, jsou uvedeny v tabulce č. 14. Tento text není tolik bohatý na slovesa ve finitním tvaru jako text 6', ale také není tak rozsáhlý. Celkem se zde vyskytuje 31 sloves v určité podobě a pouze po 2 z nich dále pokračuje sloveso v infinitivu. Jedno je pomocné sloveso *mít* (ve spojení *mělo dojít k*) a druhé je obyčejné sloveso *nepříslušet*.

Celkem byla nalezena pouze 4 slovesa v nefinitním tvaru a všechna z nich mají podobu infinitivu, v tomto textu se nevyskytuje opět ani jedno gerundium. Participium jakožto přídavné jméno bylo nalezeno pouze ve slovním spojení *dostačujícím důvodem k provedení*.

Nejvíce se ze slovních druhů vyskytují podstatná jména (celkem 176) a za nimi následují přídavná jména, kterých je však o téměř 2/3 méně (celkem 56). Poměr mezi nominální a verbální složkou byl tedy vypočítán na 7,6 : 1.

Četnost slovních druhů		
Podstatná jména	176	236
Přídavná jména	56	
Slovesa v nefinitním tvaru	4	
Slovesa ve finitním tvaru	31	31

Tabulka č. 14 - Text 7' (Rozhodnutí Soudního Dvora - C-17/11 RX)

Nakonec bylo analyzováno sdělení Komise Radě (**text 9**), jakožto zástupce textu administrativního charakteru. Toto sdělení bylo se svými 1187 slovy vůbec nejrozsáhlejším textem této bakalářské práce. Z toho důvodu se zde také objevuje nejvíce sloves ve finitním tvaru, celkem 90. Z těchto sloves je pouhá 1/10 doprovázena jiným slovesem (tedy 9 sloves), které je v infinitivu. Necelá polovina z nich jsou slovesa pomocná jako *muset* a *mít*, větší část jsou tedy obyčejná slovesa jako například *doporučit* nebo *potřebovat*.

Podstatně méně se zde objevují slovesa v neurčité podobě; gerundia a participia žádná a infinitivů pouze 17.

Nejčteněji zastoupeným slovním druhem bylo jako až doposud podstatné jméno, celkem se jich našlo 440, a více než o polovinu méně bylo napočítáno přídavných jmen (celkem 178). Pokud sečteme slova patřící do nominální a do verbální složky zvlášť, můžeme poměr mezi těmito dvěma složkami vyjádřit jako 7,06 : 1.

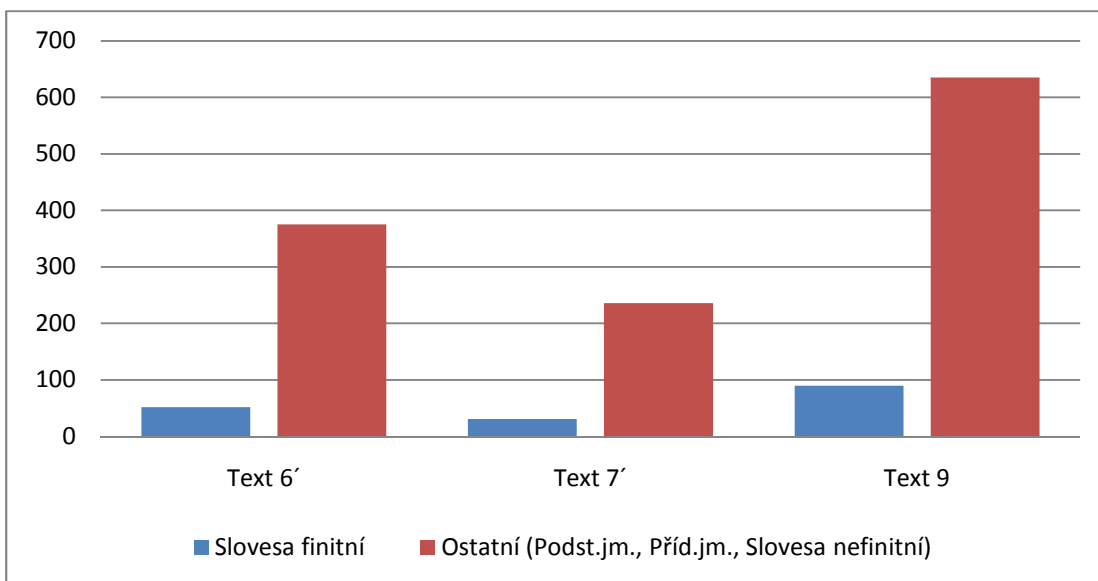
Četnost slovních druhů		
Podstatná jména	440	635
Přídavná jména	178	
Slovesa v nefinitním tvaru	17	
Slovesa ve finitním tvaru	90	90

Tabulka č. 15 - Text 9 (Sdělení Komise Radě – KOM/2010/809)

3.4.1. Dílčí shrnutí

3.4.1.1. Poměrný výskyt sloves

Jak můžeme vidět na grafu č. 7, u všech 3 českých textů jasně převažuje nominální složka nad složkou verbální. U každého z nich se vyskytuje poměrně malé množství sloves v určité podobě. Průměrně jich vychází 58 na průměrný počet slov 767 na text (ze 3 zkoumaných českých textů). Tato slovesa tedy tvoří pouhou 1/13 textu. Kdežto slovní druhy, jež jsou součástí složky nominální a je jich průměrně 415 na text, zabírají 1/1,8 textu, tedy více než polovinu.

Graf. č. 7 – Porovnání četnosti slovních druhů v textech 6', 7' a 9

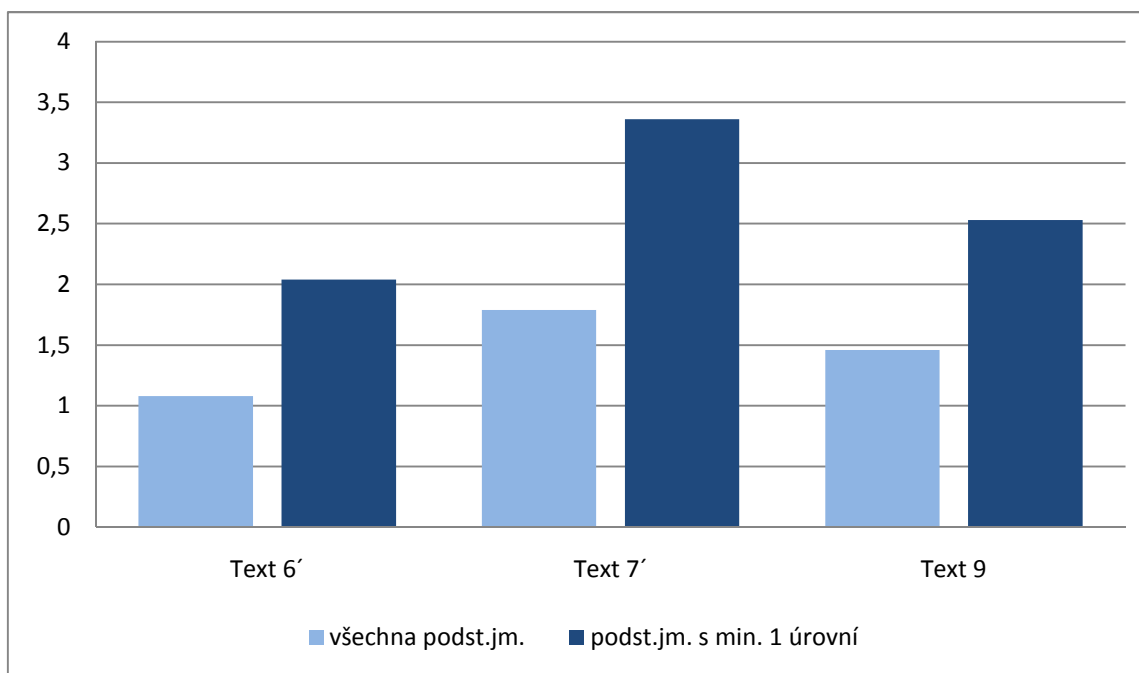
3.4.1.2. Stupeň rozvinutí podstatných jmen

Pro dokázání tendence k nominálnímu vyjadřování i u českých textů je potřeba zjistit průměrnou úroveň rozvíjení podstatných jmen. I v českých textech byla objevena podstatná jména, která se objevují samostatně či za doprovodu větných členů na stejné syntaktické úrovni (*prostřednictvím jednotných kompaktních míst*). Ve všech zkoumaných českých textech se však početněji vyskytují podstatná jména, která jsou rozvíjena pomocí vedlejších vět a větných členů na jiné syntaktické úrovni. Jak můžeme vidět i na následujícím příkladě, kdy je podstatné jméno *definování* rozvíjeno dalšími 3 úrovněmi.

(20) Definování₁[určitého **počtu**₂[zaručených elektronických **podpisů**,
₃[**které mají být ...**]]]

Při prvním způsobu výpočtu průměrné úrovně rozvíjení a tedy započítání všech podstatných jmen, včetně těch, která nejsou rozvíjena další úrovní, jsme získali nejvyšší průměrnou hodnotu 1,79 u textu 7' a nejnižší 1,08 u textu 6'. Takto nízká čísla má za příčinu ta skutečnost, že u každého z textů je téměř polovina podstatných jmen nerozvíjena další úrovní.

Pokud však všechna tato podstatná jména při dalším výpočtu opomeneme a budeme počítat pouze s těmi, která jsou rozvíjena minimálně jednou další úrovní, hodnoty nám markantně narostou, jak je vidět z grafu č. 8. Nejnižší hodnota se vyšplhá až na 2,04 (text 6') a maximální hodnota bude průměrně 3,36 u textu 7'. V textu 9 sice hodnota nevzrostla přibližně dvojnásobně jako u zbylých 2 českých textů, ale i přesto jde o poměrně velkou část (2,53).

Graf. č. 8 – Úrovně rozvíjení podstatných jmen v textech 6', 7' a 9

3.4.1.3. Výskyt víceslovných predikátů

Posledním zkoumaným znakem tendence k nominálnímu vyjadřování je používání víceslovných predikátů. V českých analyzovaných textech byly vyhledány pouze 3 různé víceslovné predikáty, které můžeme najít v tabulce č. 16. Každý z nich byl nalezen pouze jednou. V textu 6' se vyskytly 2, ale naopak v textu 7' se neobjevil ani jeden. Celkově bylo nalezeno v českých textech 211 sloves a z nich jsou pouhá 3 víceslovným predikátem, vyskytují se tedy v poměru 1 : 70.

Víceslovný predikát	Text 6´	Text 7´	Text 9	Výskyt
Mít vliv	1	0	0	1
Provést posouzení	1	0	0	1
Vstoupit v platnost	0	0	1	1
Celkem	2	0	1	3

Tabulka č. 16 – Četnost víceslovných predikátů v textech 6´, 7´ a 9

3.5. Porovnání španělských a českých textů na portálu EUR-lex

Poslední kapitola této bakalářské práce bude zaměřena na porovnání španělských a českých textů, které byly vyhledány na portálu EUR-lex. Nebude brán zřetel na to, zda se jedná o texty právní či administrativní, nýbrž hlavním porovnávacím faktorem bude to, zda jde o text český či španělský.

Pro toto porovnání byly zvoleny španělské texty 6-8 a české texty 6´, 7´ a 9. Protože texty 6´ a 7´ jsou české překlady španělských textů 6 a 7, můžeme přímo porovnávat mezi těmito dvěma jazykovými verzemi a pokusit se alespoň nastínit jaké rozdíly v administrativně právních textech ve španělštině a češtině existují, ačkoliv s vědomím, že české verze mohou být motivovány původní verzí, jak již bylo ostatně poznamenáno v kap. 2 této části.

3.5.1. Dílčí shrnutí

3.5.1.1. Poměrný výskyt sloves

Jak je vidět z následujícího grafu č. 9, poměr mezi nominální a verbální složkou se pohybuje okolo hodnoty 7 : 1 u obou jazykových verzí. Co se týče španělských zkoumaných textů, maximální hodnota je 7,1 : 1 (texty 7 a 8) a minimální hodnota dosahuje poměru 6,7 : 1 (text 6). U českých textů byl vypočítán poměr vyšší, minimální hodnota je 7,06 : 1 (text 9) a maximální hodnota dokonce 7,6 : 1 (text 7´). Rozdíly mezi

maximem a minimem nejsou ani u jedné z verzí příliš velké, především u španělských textů. Což si vysvětluji, jak již bylo zmíněno v kapitole 3.3.1.1., tím, že texty jsou rozsahem porovnatelné. U českých textů je rozdíl mezi maximem a minimem o něco patrnější, neboť se rozsahem liší přibližně o 700 slov (text s maximem a minimem), tedy text 9 je o více než polovinu delší. Dokazuje to tedy i již zmíněnou hypotézu, že čím je delší text, tím je poměr mezi jmennou a slovesnou složkou menší.

Při porovnání celkového počtu slov a sloves v určité podobě bylo zjištěno, že u českých textů zaujímají slovesa větší část textu než u textů španělských. Ve španělských textech tvoří průměrně cca 1/18 textu (španělské texty mají dohromady cca 2100 slov a z nich je pouze 121 sloves ve finitním tvaru), nicméně u českých textů se objevují četněji a zaujímají průměrně cca 1/13 textu (české texty mají rozsah cca 2300 slov a vyskytuje se v nich dohromady 173 sloves v určitém tvaru). Toto však nebude všeobecné tvrzení, neboť je to z velké míry zkreslováno textem 9, který je nejrozsáhlejší z textů a tudíž se v něm vyskytuje i nejvíce sloves v určitém tvaru (90 ze 173 nalezených celkově v českých textech). Protože pokud mezi sebou porovnáme španělský text 6 a český text 6' (porovnatelného rozsahu a dokonce i dvojjazyčná verze), zjistíme, že v českém textu (text 6') se objevuje o 3 slovesa ve finitním tvaru méně. Stejně tak i pro texty 7 a 7'. Tímto se potvrzuje další hypotéza, a sice, že čeština používá květnatější věty a rozvíjí více nominální složku než španělština (Králová a kol. 2004). Několikrát jsem totiž při porovnávání obou jazykových verzí našla případ, kdy v českých textech je vedlejší věta nahrazována za pouhý přívlástek shodný, jak můžeme vidět v následujících příkladech převzatých z textů 6 a 6'.

(21) ...medios de validación **que permitan** verificar sus firmas...

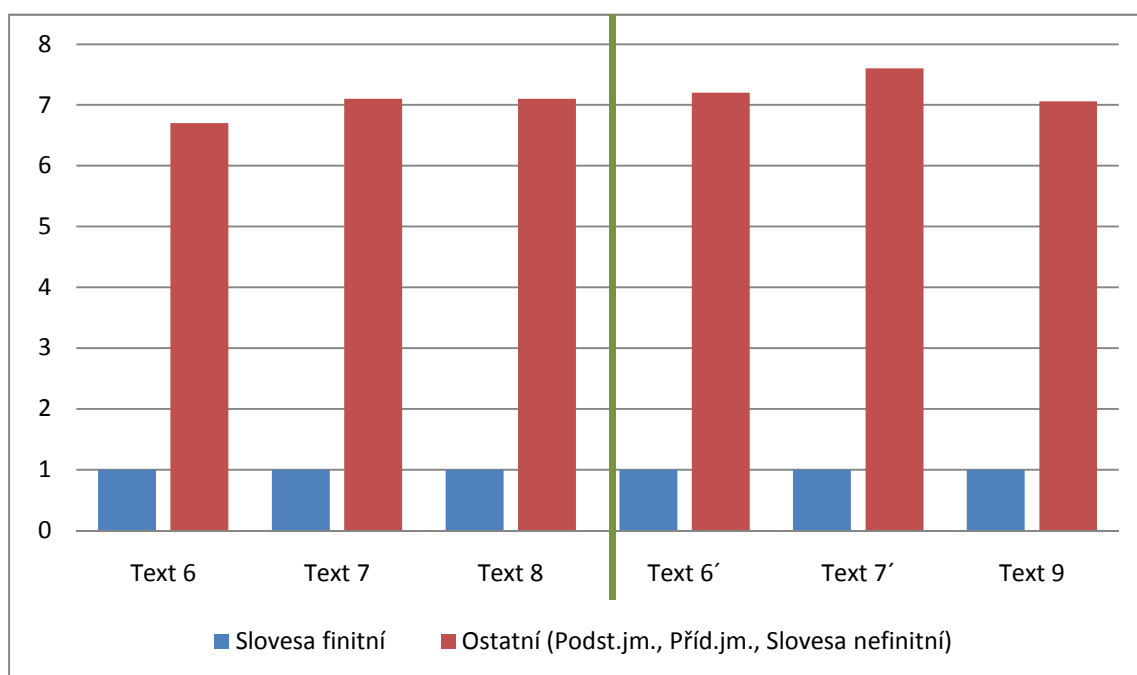
(22) ...ověřovací prostředky **umožňující** ověření těchto podpisů...

Co se týče slovních druhů počítaných do nominální složky, tyto tvoří mnohem větší část všech textů. Čímž se nám opět potvrzuje výše zmíněná hypotéza o květnatějších větách v češtině. V českých textech totiž jmenná složka zaujímá 1/1,86 textu, ale ve španělských textech jen 1/2,6. Tuto hypotézu si můžeme i ověřit, pokud mezi sebou porovnáme pouze texty 6 a 6' a 7 a 7', jakožto dvojjazyčné verze dvou textů. Z grafu č. 9 je totiž patrné, že u obou českých textů zaujímá jmenná složka větší část a počet slovních druhů, které jsou součástí jmenné složky, je tedy vyšší.

Dalším rozdílem mezi španělskými a českými texty je obsah nominální složky. Neboť v češtině neexistují polovětné vazby s použitím nefinitních forem sloves, jsou v českých textech nahrazovány buď vedlejší větou, nebo podstatným jménem. V našich zkoumaných textech se často setkáváme s druhou variantou, jako tomu je i v následujících příkladech z textů 6 a 6´.

(23) ...para **acceder** a sus actividades...

(24) ...pro **přístup** k jejich činnostem...

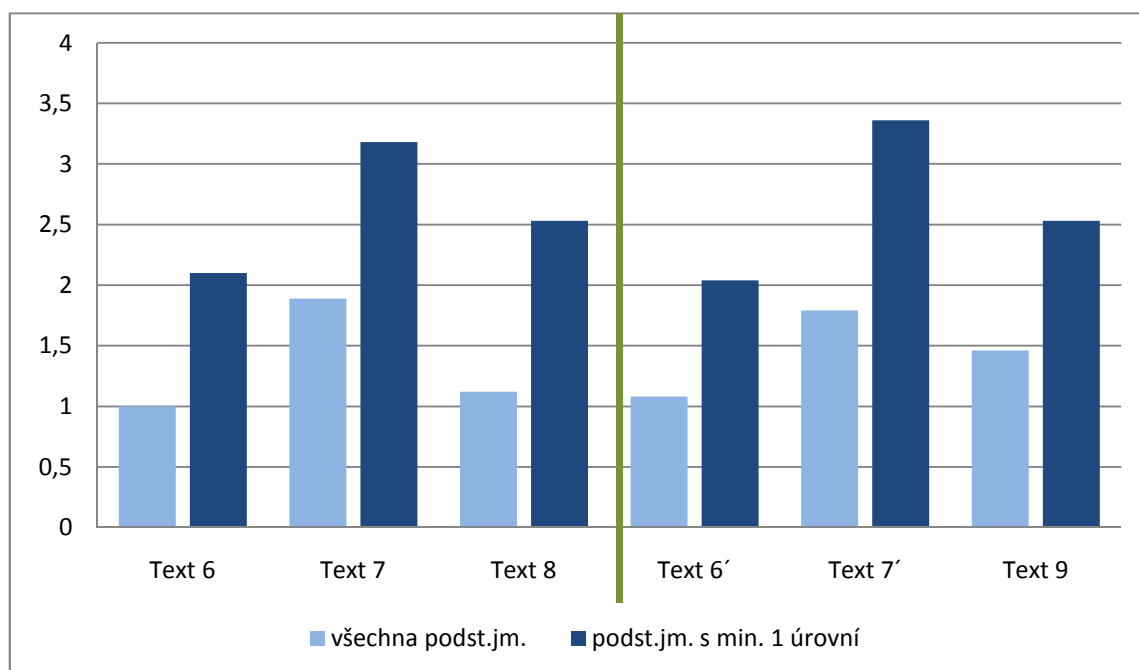

Graf č. 9 – Poměr mezi nominální a verbální složkou v textech 6-8, 6´, 7´, 9

3.5.1.2. Stupeň rozvinutí podstatných jmen

Druhým zkoumaným jevem u obou jazykových verzí byl stupeň rozvíjení podstatných jmen. Ani u jedné jazykové verze nebyla dosažena maximální průměrná hodnota 4. Pokud porovnáme celkový průměr pro české a španělské texty zvlášť, vyjde nám, že u českých textů je průměrný stupeň rozvinutí o něco málo větší, ať počítáme

prvním či druhým způsobem.¹⁸ Při prvním způsobu výpočtu získáme pro španělské texty průměrný počet úrovní 1,34 a pro české texty 1,44. Jestliže budeme počítat průměrný stupeň rozvinutí podstatných jmen druhým způsobem, pro španělské texty nám hodnota vzroste na 2,6 a pro české na 2,64. Druhým způsobem výpočtu je tedy rozdíl mezi jazykovými verzemi menší, což dokazuje skutečnost, že ve španělských textech se objevuje více podstatných jmen, která nejsou rozvíjena vůbec nebo pouze větným členem na stejné syntaktické úrovni. Lze tedy opět konstatovat, že v češtině jsou používané květnatější věty a podstatná jména jsou více rozvíjena a častěji doprovázena dalšími větnými členy, které stojí v jiné syntaktické rovině než rozvíjené podstatné jméno.

Graf. č. 10 – Úrovně rozvíjení podstatných jmen v textech 6-8, 6', 7' a 9

3.5.1.3. Výskyt víceslovných predikátů

V poslední části 3. kapitoly porovnám užití víceslovných predikátů ve španělských a českých textech. Jak můžeme vidět z tabulky č. 17, v českých textech

¹⁸ Jak již bylo během práce zmíněno několikrát, prvním způsobem máme na mysli započítání všech podstatných jmen, a druhým způsobem počítáme pouze s podstatnými jmény s minimálně jednou úrovní.

bylo objeveno o 2/3 méně víceslovných predikátů než v textech španělských. V porovnávaných španělských textech se vyskytly minimálně dva predikáty v každém textu, ale v českých textech se vyskytují jen zřídka. V českém textu 7' nebyl dokonce nalezen ani jeden predikát a v českém textu 9, i přestože je to text poměrně rozsáhlý (cca 1200 slov), byl nalezen pouhý jeden. Tedy ani při porovnání mezi texty českými a španělskými není možné konstatovat, že čím delší je text, tím se v něm objevují hojněji víceslovné predikáty, neboť české texty jsou jako celek o cca 200 slov rozsáhlejší. Rovněž neplatí, že pokud se v textech objevuje více sloves (jak finitních tak nefinitních), tak je i více z nich ve formě víceslovného predikátu. Ve španělských textech totiž bylo napočítáno celkem 180 sloves (z nich 9 víceslovných predikátů), ale v českých textech se jich objevuje dokonce 211 (z nich 3 víceslovné predikáty).

Texty	Počet víceslovných predikátů	Celkový počet pro administrativní a právní texty
Text 6	5	9
Text 7	2	
Text 8	2	
Text 6'	2	3
Text 7'	0	
Text 9	1	

Tabulka č. 17 – Četnost víceslovných predikátů v textech 6-8, 6', 7' a 9

ZÁVĚR

Na světě existuje mnoho typů různých textů; žurnalistické, umělecké, odborné, vědecké a další. Každý z těchto typů textů má svá specifika a rysy, podle kterých je možné je od sebe odlišit. Jedny se vyznačují odbornou terminologií, druhé naopak používají jednoduché obraty, jedny se vyjadřují pomocí dlouhých větných konstrukcí a jiné zase pomocí stručných.

Administrativně právní texty mají také několik společných rysů, jimiž se vyznačují. V této bakalářské práci jsem se zaměřila však jen na jeden z nich. Pokusila jsem se dokázat, zda je pravdivé tvrzení, že v textech tohoto typu dochází k tendenci k nominálnímu vyjadřování.

V první části této práce jsme se zabývali teoreticky, jak se věty rozdělují do jednotlivých syntaktických skupin a jak jsou tvořeny jmenná a slovesná složka. Dále jsme si pak vymezili základní projevy tendence k nominálnímu vyjadřování; četnost používání podstatných a přídavných jmen oproti slovesům, vysoká úroveň rozvinutí podstatných jmen, náhrada sloves za víceslovné vyjádření a náhrada vět polovětnými vazbami. Tyto znaky jsem se pak pokusila vyhledat u zkoumaných textů v praktické části této práce.

Na portálu EUR-lex a internetových stránkách španělského zpravodaje BOE jsem vybrala španělské i české texty administrativního a právního charakteru o celkovém rozsahu 6559 slov (viz tabulka č. 1 na straně 19). Tyto texty jsem pak následně analyzovala tak, abych identifikovala a analyzovala ony uvedené projevy tendence k nominálnímu vyjadřování.

V první řadě jsem analyzovala španělské administrativní texty, poté právní a nakonec jsem je mezi sebou porovnávala. Bylo zjištěno, že slovní druhy, o kterých se uvažuje jako o součásti nominální složky, jasně převládají nad slovesy v určitém tvaru, neboť v obou typech textů zaujímají cca 2/5 z celého textu (celkový počet slov). I když u obou textů tvoří nominální složka přibližně stejnou část celého textu, se slovesy ve finitním tvaru tomu tak není. V právních textech se slovesa vyskytují častěji. Za možné vysvětlení můžeme brát fakt, že u právních textů se nejedná o původní text, ale o překlad, anebo také fakt, že zvolené právní texty jsou rozděleny do několika bodů, netvoří tedy souvislý text, a tudíž se v každém z bodů vyskytuje nejméně jedno sloveso.

V obou typech textů se objevuje více sloves ve finitním tvaru, ale i tak se v nich setkáváme s různými polovětnými konstrukcemi. Nejčastějšími jsou však vazby s infinitivem.

Úroveň rozvíjení podstatných jmen jsem počítala dvěma způsoby. V prvním případě jsem započítala všechna podstatná jména, včetně těch, která nejsou rozvíjena vůbec nebo jen větnými členy na stejné syntaktické rovině. Druhým způsobem jsem však započítala pouze ta, která jsou rozvíjena minimálně jednou úrovní. U obou způsobů výpočtu jsem zjistila, že v administrativních textech je průměrná úroveň rozvíjení podstatných jmen vyšší, čímž tedy zjišťujeme, že věty v tomto typu textů jsou květnatější.

V obou typech španělských textů byly nalezeny víceslovné predikáty (v každém textu minimálně jeden). Zajímavé však je, že v právních textech bylo nalezeno méně predikátů než v administrativních, i přestože celkový počet sloves je pro právní texty vyšší.

V další části této práce jsem analyzovala české texty vybrané z portálu EUR-lex a poté jsem výsledky porovnávala se španělskými texty také z portálu EUR-lex. Bylo zjištěno, že pokud porovnáme objem slov, která patří do nominální složky a která patří do verbální (slovesa ve finitním tvaru), v češtině získáme vyšší hodnoty. V českých textech tvoří jmenná složka 1/1,86 a ve španělských pouze 1/2,6 z celkového počtu slov, což může být způsobeno několika rozdíly:

1. V českých textech je vedlejší věta nahrazována za pouhý přívlastek neshodný:

(21) ...medios de validación **que permitan** verificar sus firmas...

(22) ...ověřovací prostředky **umožňující** ověření těchto podpisů...

2. Polovětné vazby ve španělštině jsou v českých textech nahrazovány ve zkoumaných textech většinou podstatným jménem:

(23) ...para **acceder** a sus actividades...

(24) ...pro **přístup** k jejich činnostem...

Co se týče stupně rozvíjení podstatných jmen při porovnání mezi španělskými a českými texty, zjistila jsem, že při obou způsobech výpočtu je průměrná úroveň

v českých textech o malou část vyšší. Dospěla jsem také ke zjištění, že ve španělských textech se objevuje více podstatných jmen, která nejsou dále rozvíjena nebo jen větým členem ve stejné syntaktické rovině.

Jak bylo zmíněno výše, v každém španělském zkoumaném textu se vyskytuje minimálně jeden víceslovný predikát, ovšem v českých textech tomu tak není. V jednom textu nebyl nalezen žádný a celkově jich pro české texty bylo napočítáno o 2/3 méně než pro španělské. Nicméně, ze získaných výsledků lze konstatovat, že J. Dubský (1963 : 31-48) měl ve svém mínění o vyprazdňování sloves ve španělštině pravdu. Tedy, že španělština používá čím dál častěji víceslovné predikáty, neboli jak je nazývá ve španělštině „*formas descompuestas*“.

Z výsledků všech uvedených analýz se potvrdila i hypotéza o tendenci k nominálnímu vyjadřování v administrativně právních textech. Rovněž mohu konstatovat, že podle obsahu nominálních složek a rozvíjení podstatných jmen se v českých textech užívají květnatější a rozsáhlejší věty než ve španělštině. Nicméně, pro kompletnější a přesnější výsledky by se mohlo pokračovat další rozsáhlejší prací, například diplomovou, v níž by se analyzovali jen texty v původním jazyce, jak ve španělském tak v českém, o větším rozsahu slov a z více hledisek výzkumu.

RESUMÉ

Existen diferentes tipos de textos en el mundo: periodísticos, artísticos, especializados, científicos y otros, cada uno de los cuales tiene características que los diferencian. Unos utilizan la terminología específica y otros, el vocabulario básico, unos se expresan mediante oraciones de estructuras largas y otros, mediante frases breves.

En los textos administrativos/jurídicos se tiende a formar frases coordinadas y a usar locuciones, además, los textos suelen ser unívocos para evitar cualquier ambigüedad. Sin embargo, la característica que comparten los textos, y que se analiza en esta tesina, es la tendencia a la expresión nominal. Dado que he trabajado muchas veces con este tipo de textos durante mis estudios, soy consciente de que están formados por oraciones largas que contienen sustantivos y adjetivos, pero el uso de verbos, por su parte, es escaso. Y todo esto son unas de las características de la tendencia a la expresión nominal. Así pues, en esta tesina intento demostrar la hipótesis de que en los textos administrativos/jurídicos prevalece el grupo nominal sobre el grupo verbal. Por lo cual, elijo la siguiente estructura de trabajo.

La presente tesina se divide en dos partes: la teórica y la práctica. Para poder entender bien lo que es el grupo nominal y el grupo verbal, en el primer capítulo explicamos las partes sintácticas en las que se divide la oración, cómo están estructuradas y también damos algunos ejemplos, mientras que en el siguiente capítulo se explica qué es la tendencia a la expresión nominal y cómo se manifiesta. Sus características principales son las siguientes: un uso más frecuente de sustantivos y adjetivos que de verbos, un mayor número de complementos de sustantivos, la sustitución de los verbos por formas descompuestas y las construcciones con verbos en forma impersonal, es decir, construcciones semioracionales (construcciones o cláusulas absolutas). Para poder llevar a cabo los capítulos anteriormente descritos, me baso en las fuentes que cito al final de la tesina. Utilizo tanto las gramáticas españolas, como las checas, escritas por autores como L. Gómez, V. Báez, J. Dubský o J. Králová, y también documentos que tratan las características de este tipo de textos (sobre todo trabajamos con el libro: “*Tipos de Escrito III*” de M. Álvarez).

En la parte práctica intento demostrar la hipótesis sobre la tendencia a la expresión nominal, y analizo también algunos textos españoles y checos. Tanto en el portal EUR-lex como en la página web del BOE (Boletín Oficial del Estado Español) he

elegido textos de tipo administrativos y jurídico con una extensión total de 6559 palabras (véase la tabla nº 1 de la página 19).

Primero analizo los textos administrativos españoles, a continuación los jurídicos y finalmente comparo los dos. He comprobado que las categorías gramaticales de aquellas palabras que consideramos como componentes del grupo nominal prevalecen ante los verbos que se encuentran en forma personal, puesto que en los dos tipos de textos ocupan aproximadamente las 2/5 partes de este (del número total de palabras). Los componentes nominales ocupan casi la misma parte en los dos textos, pero los verbos no. En los textos jurídicos, estos aparecen con más frecuencia. La razón de esto posiblemente es que en el caso de los textos jurídicos no se trate de textos originales sino de traducciones. Otra posible razón puede ser que los textos jurídicos elegidos estén divididos en puntos, por lo que no forman un texto coherente y de ahí que encontremos un verbo en cada uno de los puntos. En los dos tipos de textos aparecen en mayor medida los verbos en forma personal, pero a pesar de esto podemos encontrar diferentes construcciones semioracionales. Las más frecuentes son las que se forman con infinitivo.

El número medio de complementos de sustantivos lo cuento de dos maneras. En el primer caso cuento con todos los sustantivos, incluso con los que no están desarrollados o con los que tienen sólo complementos del mismo nivel sintáctico. Sin embargo, en el segundo caso cuento sólo con los que tienen al menos un complemento de otro nivel sintáctico. Con los dos tipos de cálculo he obtenido el resultado de que el número medio de complementos de sustantivos es mayor en los textos administrativos, lo que significa que en este tipo de textos hay oraciones más extensas.

En los dos tipos de texto también encontramos las formas descompuestas (al menos uno en cada texto). No obstante, es interesante destacar que en los textos jurídicos encontramos menos formas descompuestas que en los administrativos, a pesar de que en los jurídicos hay más verbos.

En el siguiente capítulo de la tesina analizo textos checos elegidos del portal EUR-lex y luego los comparo con los españoles, también obtenidos de este mismo portal. Se ha descubierto que al comparar la extensión de palabras que pertenecen al grupo nominal con las que pertenecen al grupo verbal (verbos en forma personal), en los textos checos se obtienen valores más altos. La parte nominal forma 1/1,86 de todas las

palabras en los textos checos, mientras que en los españoles sólo 1/2,6. La diferencia puede deberse a diferentes causas:

1. En los textos checos se sustituyen las oraciones subordinadas por complementos de nombre.

(21) medios de validación **que permitan** verificar sus firmas...

(22) ověřovací prostředky **umožňující** ověření těchto podpisů...

2. Las construcciones semioracionales en español, en la mayoría de los casos, se sustituyen en los textos checos analizados por un sustantivo.

(23) ...para **acceder** a sus actividades...

(24) ...pro **přístup** k jejich činnostem...

Al comparar el número medio de complementos de sustantivos que aparecen en los textos checos y en los españoles, he comprobado que tanto los sustantivos que no tienen ningún complemento como los que lo tienen a un mismo nivel sintáctico, aparecen con más frecuencia en los textos españoles que en los textos checos.

Como he comentado antes, en cada uno de los textos españoles aparece al menos una forma descompuesta, sin embargo, en los textos checos no. En uno de los textos checos no hay ninguna y, en total, en los textos checos hay 2/3 formas descompuestas menos que en los españoles. No obstante, es posible constatar que J. Dubský (1963 : 31-48) tenía razón al afirmar que el uso de las formas descompuestas es aún más abundante en español.

A partir de los resultados de la análisis he confirmado la hipótesis sobre la tendencia a la expresión nominal en los textos administrativos jurídicos. Asimismo, puedo constatar que, según el contenido del grupo nominal y el número de los complementos de sustantivos, en los textos checos utilizamos oraciones más extensas que en español. Sin embargo, para obtener resultados más completos y exactos, podría continuarse con un trabajo más extenso, es decir, un trabajo de licenciatura en el que se analizarían solamente textos en lengua original, tanto en checo como en español, de forma más extensa y con más puntos de vista.

POUŽITÉ ZDROJE A LITERATURA

Literatura:

[1] Álvarez, M. 2002. *Tipos de escrito III: Epistolar, administrativo y jurídico*, 3. vydání; ARCO/LIBROS: Madrid.

[2] Arenas Martín-Abril, P. 2008. *Gramática de la lengua española*; EDIMAT LIBROS, S.A.: Madrid.

[3] Asociación de Academias. 2010. *Nueva gramática de la lengua española*, 1. vydání; Martínez Roca S A Ediciones.

[4] Báez San José, V.; Dubský, J.; Králová, J. 1999. *Moderní gramatika španělštiny*, 1. vydání; Fraus: Plzeň.

[5] Dubský, J. 1963. "Formas descompuestas en español antiguo," *Revista de Filología Española*, 46, 31-48.

[6] Gómez Torrego, L. 2010. *Gramática didáctica del español*, 9. vydání; Ediciones SM: Madrid.

[7] Králová, J.; Krbcová, M.; Dekanová, A.; Chacón Gil, P. 2004. *Fiesta 3*; Fraus: Plzeň.

[8] Lyons, J. 1989. *Semántica*; Teide: Barcelona.

Internetové zdroje:

[1] de Miguel, E. El texto jurídico-administrativo: análisis de una orden ministerial. Universidad Complutense. Madrid. [cit. 2010-03-11].

Dostupné z: <http://www.ucm.es/info/circulo/no4/demiguel.htm>.

[2] EUR-Lex. [cit. 2010-10-11].

Dostupné z:

<http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=525790:cs&lang=es&list=490972:cs,525790:cs,524846:cs,524337:cs,524073:cs,523866:cs,523836:cs,522349:cs,521837:cs,521773:cs,&pos=2&page=1&nbl=1842&pgs=10&hwords=dar curso~&checktexte=checkbox&visu=#texte>.

[3] EUR-Lex. [cit. 2011-03-11].

Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/cs/tools/about.htm>

[4] Instituto Nacional de Seguridad e Higiene en el Trabajo (INSHT). [cit. 2010-10-11].

Dostupné z:

http://www.insht.es/portal/site/Insht/menuitem.1f1a3bc79ab34c578c2e8884060961ca/?vgnextoid=af919463eba2c210VgnVCM1000008130110aRCRD&vgnnextchannel=1d19bf04b6a03110VgnVCM100000dc0ca8c0RCRD&nodoSel=04686bc9fda2c210VgnVCM1000008130110a_____&tab=tabConsultaIndice.

[5] Boletín Oficial del Estado. [cit. 2010-10-12].

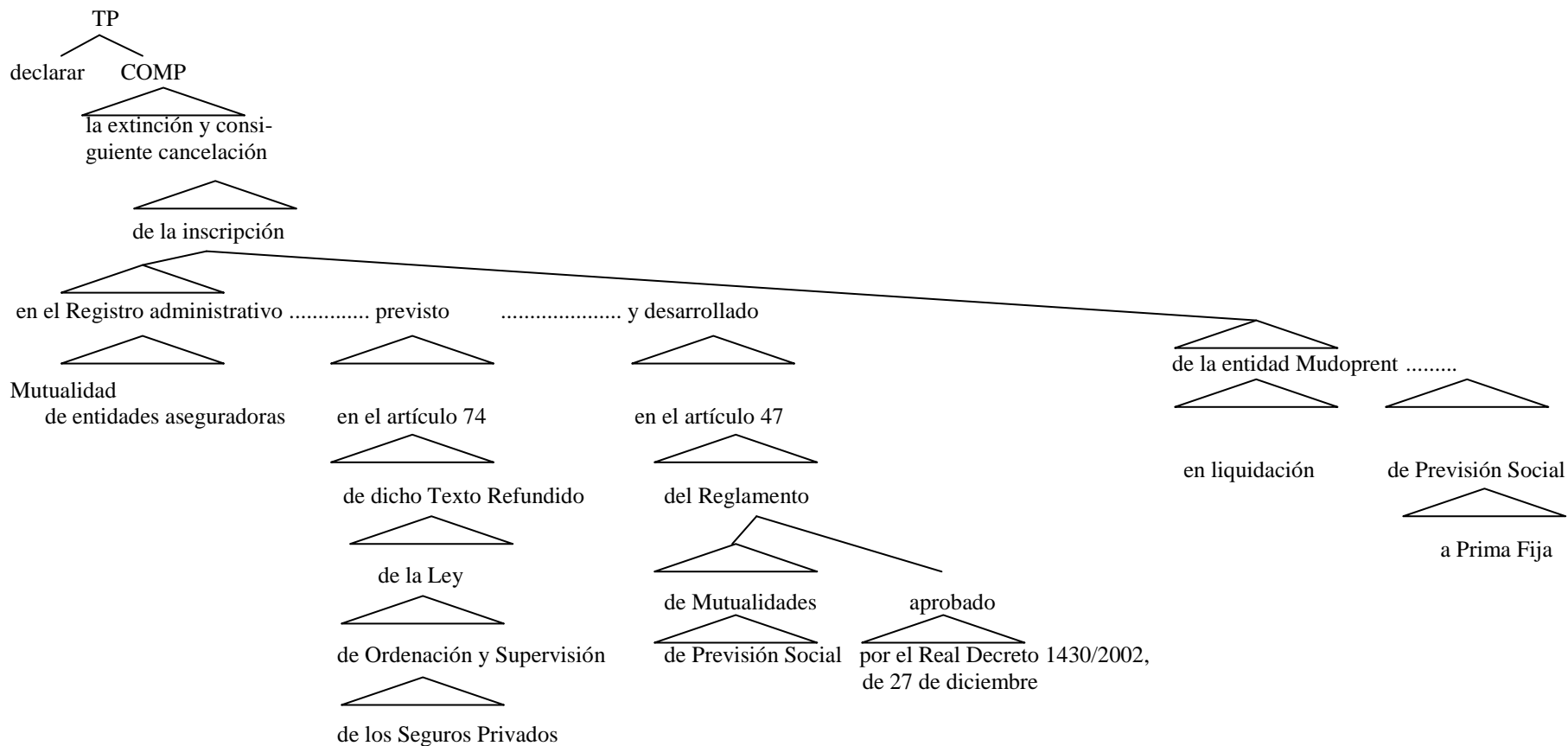
Dostupné z: http://www.boe.es/diario_boe/.

PŘÍLOHY

Příloha č. 1 - Stromová struktura příkladové věty

he resuelto:

Declarar la extinción y consiguiente cancelación de la inscripción en el Registro administrativo de entidades aseguradoras, previsto en el artículo 74 de dicho Texto Refundido de la Ley de Ordenación y Supervisión de los Seguros Privados, y desarrollado en el artículo 47 del Reglamento de Mutualidades de Previsión Social, aprobado por el Real Decreto 1430/2002, de 27 de diciembre, de la entidad Mudoprent, Mutualidad de Previsión Social a Prima fija, en liquidación.

Příloha č. 2 – Seznam internetových odkazů na zkoumané texty (text 1-9, text 6´a text 7´)

Španělské texty (Text 1-8):

Text 1: Boletín Oficial del Estado. [cit. 2010-11-29]. Dostupné z: <http://www.boe.es/boe/dias/2010/11/29/pdfs/BOE-A-2010-18274.pdf>

Text 2: Boletín Oficial del Estado. [cit. 2010-11-29]. Dostupné z: <http://www.boe.es/boe/dias/2010/11/29/pdfs/BOE-A-2010-18282.pdf>

Text 3: Boletín Oficial del Estado. [cit. 2010-11-29]. Dostupné z: <http://www.boe.es/boe/dias/2010/11/29/pdfs/BOE-A-2010-18313.pdf>

Text 4: Boletín Oficial del Estado. [cit. 2010-12-20]. Dostupné z: <http://www.boe.es/boe/dias/2010/12/20/pdfs/BOE-A-2010-19520.pdf>

Text 5: Boletín Oficial del Estado. [cit. 2010-12-20]. Dostupné z: <http://www.boe.es/boe/dias/2010/12/20/pdfs/BOE-B-2010-43443.pdf>

Text 6: EUR-Lex. [cit. 2011-02-18]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:053:0066:01:ES:HTML>

Text 7: EUR-Lex. [cit. 2011-02-18]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62011O0017:ES:HTML>

Text 8: EUR-Lex. [cit. 2011-02-18]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31995E0091:ES:HTML>

České texty (Text 6´, 7´, 9):

Text 6´: EUR-Lex. [cit. 2011-03-15]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:053:0066:01:CS:HTML>

Text 7´: EUR-Lex. [cit. 2011-03-15]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62011O0017:CS:HTML>

Text 9: EUR-Lex. [cit. 2011-03-15]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0809:FIN:CS:HTML>